

OBEC MNÍŠEK NAD HNILCOM

Obecný úrad Mníšek nad Hnilcom 292, 055 64 Mníšek nad Hnilcom

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE MNÍŠEK NAD HNILCOM NA ROKY 2015 - 2020

Mníšek nad Hnilcom, november 2015

Formulár č. Ú 7

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015 - 2020
Územné vymedzenie:	Obec Mníšek nad Hnilcom
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	od 30. 11. 2015 do 31. 12. 2020
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	06.06.2016

Obsah

Úvod	2
Analytická časť	3
A.I Analýza vnútorného prostredia	3
A.II Analýza vonkajšieho prostredia	23
A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia	27
Zdroje informácií a vyhodnotenie realizácie opatrení predošlého PHSR	30
Strategická časť	33
Programová časť	42
Realizačná časť	53
Finančná časť	59
Záver	67
Prílohy PHSR	68
Povinné	69
Ostatné	

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej iba „PHSR“) obce/mesta spolu s územným plánom konkrétneho územia je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PHSR sa spracováva na obdobie spravidla 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PHSR je výsledkom strategického plánovania.

V zmysle § 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy. Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. Vyššie citovaný zákon o obecnom zriadení definuje aj orgány obce.

Komplexná analýza súčasného stavu územia predmetného dokumentu *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015 – 2020* bola zostavená na základe informácií získaných z relevantných zdrojov, t. j. štatistických údajov (ŠÚ SR, RegDat, Infostat, MOŠ...), údajov Obecného úradu (OcÚ) Mníšek nad Hnilcom a vlastných prieskumov. Používali sa overiteľné údaje (údajová základňa): štatistická klasifikácia ŠÚ SR, archívne údaje z OcÚ Mníšek nad Hnilcom a skúsenosti expertov. Číselné údaje uvádzané v tabuľkách, resp. v grafoch sú v časových radoch. Údaje o hospodárstve územia uvádzame v takej maximálne novej detailnej úrovni, ako sú v súčasnosti štatistické dáta dostupné (do úrovne okresu) a zamerali sme sa aj na získavanie informácií a dát od všetkých miestnych aktérov vrátane podnikov.

Poslaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom v novom programovacom období do roku 2020 je určiť prioritné smerovanie rozvoja obce vo všetkých strategických oblastiach, ktoré rozhodujúcim spôsobom vplyvajú na kvalitu života obyvateľov obce Mníšek nad Hnilcom.

Dokument PHSR obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015 - 2020 stanovuje vízie a strategické ciele, navrhuje konkrétne aktivity pre ich dosiahnutie, uvádza merateľné ukazovatele a určuje opatrenia v oblasti: vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže, sociálnych služieb a zdravotníctva, bývania a služieb občanom, bezpečnosti a poriadku, marketingu, cestovného ruchu a ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a činnosti samosprávy.

Zmluva o dielo na vypracovanie dokumentu *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015 - 2020* s externým spracovateľom bola obcou Mníšek nad Hnilcom podpísaná v marci 2015, predpokladaný termín dodania spracovaného dokumentu *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015 – 2020* je koniec novembra 2015.

Časť A - Analytická časť

Časť A.1 Analýza vnútorného prostredia

Prírodné pomery

Obec Mníšek nad Hnilcom je obkolesená zo severu, západu i z juhu lesnými komplexmi, ktoré patria Volovským vrchom: severne od toku Hnilca ide o ich časť Hnilecké vrchy, južne od Hnilca a východne od toku Smolníka sa vypína ich časť Kojšovská hoľa, s najvyšším vrchom Kojšovská hoľa 1 245,7 m n. m. a západne od toku Smolníka a južne od toku Hnilca ide o ich časť Zlatý stôl. Zastavané územie obce Mníšek nad Hnilcom sa rozprestiera v strednej časti Hnileckého podolia najmä po pravom brehu toku Hnilca, pričom využité na zástavbu sú najmä menej exponované svahy a alúvium vodného toku Smolník. Po ľavom brehu toku Hnilca je umiestnená aj železničná trať Margecany – Červená Skala – Zvolen a vo východnej časti katastrálneho územia obce aj cesta II/546 Prešov – Mníšek nad Hnilcom – Hnilčík. Vlastné zastavané územie obce Mníšek nad Hnilcom leží prevažne v nadmorskej výške medzi 420 - 450 m n. m., okolité hrebene horského celku Volovské vrchy dosahujú na severe výšku od 650 do 1 109,6 m n. m. na kóte Korban v severozápadnej časti katastra, v juhovýchodnej časti katastra je najvyšší bod na kóte Kloptaň 1 153,3 m n. m. Najnižšia nadmorská výška katastrálneho územia obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádza v alúviu toku Hnilec vo východnej časti katastrálneho územia s hodnotou cca 405 m n. m.

Vodný tok Hnilec, pretekajúci aj obcou Mníšek nad Hnilcom, pramení na východnom svahu masívu Kráľovej hole a preteká Slovenským rajom a Volovskými vrchmi (Hnileckým podolím) až po obec Margecany, kde sa vlieva do Hornádu (resp. do vodnej nádrže Ružín). Medzi väčšie prítoky Hnilca patria vodné toky Smolník, Stará Voda a Kojšovský potok. Nakoľko územie okresu Gelnica nie je bohaté na podzemné zdroje vody pre vodárenské využitie, preto sa využívajú ako povrchové zdroje na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou aj povrchové vodné toky v povodí toku Hnilec (napr. Perlový potok, Žakarovský potok, Hutný a Hrelíkov potok, Bystrý potok, Kobuldzev).

V **geologickej stavbe** katastrálneho územia obce Mníšek nad Hnilcom podľa Atlasu krajiny SR (2002) sú mapované horniny staršieho paleozoika gemerika: v jeho východnej časti ide o metapieskovce, fylity, karbonáty, lydity, menej zlepence, bázické metavulkanity (drnavské súvrstvie) a kyslé vulkanity spodného devónu. Severnú a západnú časť katastra budujú prevažne metapieskovce, fylity, karbonáty, lydity, zlepence, metavulkanity (vlachovské súvrstvie) a kyslé vulkanity spodného a stredného silúru. Južnú a juhovýchodnú časť katastrálneho územia budujú metapieskovce, fylity, karbonáty, lydity, zlepence, bázické metavulkanity (súvrstvie Bystrého potoka) a kyslé vulkanity vrchného silúru.

V alúviu vodného toku Hnilec a vodného toku Smolník sú usadené kvartérne sedimenty: prevažne nívne humózne hliny alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív a piesky, piesčité štrky až piesky v terasách bez pokryvu. Z kvartérnych sedimentov sú na svahoch Hnileckého podolia a na okolitých vrchoch zastúpené aj deluviálne sedimenty (hlinité, hlinito-piesčité, hlinito-kamenité, piesčito-kamenité až balvanovité svahoviny a sutiny) a eluviálno-deluviálne sedimenty (piesčité až kamenité hliny zvetralinových plášťov), prípadne sa vyskytujú proluviálne sedimenty (hlinité až hlinito-piesčité štrky s úlomkami hornín v náplavových kužeľoch bez pokryvu).

Z hľadiska **inžinierskogeologickej rajonizácie** prevažuje v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom rajón nízkometamorfovaných hornín, v oblasti výskytu kyslých vulkanitov rajón efuzívnych hornín a alúvium toku Hnilec patrí do rajónu údolných riečnych náplavov.

Z hľadiska **základných typov erózo-denudačného reliéfu** v katastri obce Mníšek nad Hnilcom má najväčšie zastúpenie vrchovinový a hornatinový reliéf (severovýchodná, južná a západná časť katastra), vo východnej polovici katastrálneho územia je rovinatý (alúvium Hnilca) až pahorkatinový reliéf strednej a východnej časti Hnileckého podolia. Z hľadiska morfológicko-morfometrických typov reliéfu v severnej, južnej a západnej časti katastra je mapovaný hornatinový reliéf (silne členitá až veľmi silne členitá hornatina), alúvium Hnilca je vyčlenené ako nerozčlenená rovina.

Z hľadiska **klimatického členenia** zaraďujeme katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom a nižšie položených častí Hnileckého podolia do klimatickej oblasti M5 - mierne teplej, do klimatického okrsku mierne teplého, vlhkého, s chladnou až studenou zimou, dolinového/kotlinového. Okolité podhorské a horské časti územia už spadajú do klimatickej oblasti C1 - chladnej, klimatického okrsku mierne chladného (Atlas krajiny SR, 2002).

V katastri obce Mníšek nad Hnilcom **v pôdnom kryte** prevládajú v alúviu toku Hnilec a jeho väčších prítokov fluvizeme kultizemné, sprievodné fluvizeme glejové, modálne a kultizemné ľahké; z nekarbonátových aluviálnych sedimentov, na zvlnenej časti Hnileckého podolia a na prevažnej časti okolitých Volovských vrchov sú to prevažujúce kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre, zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín.

Podľa **fyto geograficko-vegetačného členenia** spadá celé katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom do bukovej zóny kryštálicko-druho hornej oblasti Volovské vrchy. Z hľadiska zastúpenia potenciálnej prirodzenej vegetácie (Atlas krajiny SR, 2002) v oblasti Hnileckého podolia sú v alúviu väčších vodných tokov mapované *jeľšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov* spoločenstiev Alnetum glutinosae, Aegopodio-Alnetum glutinosae, Salicion triandrae p. p., Salicion eleagni (zastúpených druhmi Alnus glutinosa, Alnus incana, Fraxinus excelsior, Salix fragilis, Prunus padus, Carpinus betulus, Aegopodium podagraria, Matteuccia struthiopteris). Malé plošné zastúpenie južne od toku Hnilca majú *javorovo-lipové lesy v nižších polohách* spoločenstva Tilio-Acerion (s prevahou druhového zastúpenia Acer platanoides, Acer pseudoplatanus, Tilia cordata, Lunaria rediviva, Impatiens noli-tangere). Severne od toku Hnilca sa v nižších polohách okolitých vrchov tiahne úzky pás *podhorských bukových lesov* spoločenstiev Fagenion p. p., Dentario bulbiferae-Fagetum (so zastúpením druhov Fagus sylvatica, Carpinus betulus, Acer platanoides, Carex pilosa, Dentaria bulbifera, Festuca drymeja, Galium odoratum). Nižšie polohy okolitých vrchov predstavujú mapované *bukové a jeľovo-bukové lesy* so spoločenstvom Dentario glandulosae-Fagetum (zastúpených druhmi Fagus sylvatica, Acer pseudoplatanus, Tilia cordata, Abies alba, Dentaria glandulosa, Dentaria enneaphyllos). V najvyšších polohách Volovských vrchov sú mapované *jeľové a jeľovo-smrekové lesy* spoločenstva Abietion, Vaccinio-Abietenion (s prevahou druhového zastúpenia Picea abies, Abies alba, Calamagrostis villosa, Listera cordata, Lycopodium annotinum, Homogyne alpina, Luzula sylvatica, Maianthemum bifolium).

Vodný tok Hnilec odvodňuje celé Hnilecké podolie a odvádza povrchové vody z celého katastrálneho územia obce Mníšek nad Hnilcom. Vybrané charakteristiky vodného toku Hnilec v bližšom okolí obce Mníšek nad Hnilcom uvádzajú tabuľky uvedené nižšie (zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, 2002):

Tab.: Bilančné charakteristiky povodia toku Hnilec

Tok - profil	Druh profilu	Plocha povodia A	Zrážky	Odtok	Rozdiel	Odtok koef. φ	Špecifický odtok q_a	Priemerný prietok Q_a
		km ²	Mm	mm	mm		l.s ⁻¹ km ²	m ³ .s ⁻¹
Hnilec - pod Mníškom	K	487,60	968	410	558	0,42	13,00	6,33
Hnilec - vtok do nádrže	K	605,70	946	385	561	0,41	12,20	7,39

Tok - profil	Druh profilu	Plocha povodia A	Zrážky	Odtok	Rozdiel	Odtok koef. φ	Špecifický odtok q_a	Priemerný prietok Q_a
		km ²	Mm	mm	mm		l.s ⁻¹ km ²	m ³ .s ⁻¹
Hnilec - Jaklovce	V	606,32	946	385	561	0,41	12,20	7,39
Hnilec - ústie	B	654,90	938	387	551	0,41	12,20	8,02

Zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, 2002

Tab.: Dlhodobé priemerné mesačné a ročné prietoky neovplyvnené v m³.s⁻¹ vodného toku Hnilec v najbližších meraných profiloch/staniciach

Tok - stanica	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	Rok
Hnilec - pod Mníškom	8,064	5,455	4,076	4,463	7,388	10,641	9,211	7,349	6,330	5,102	3,780	4,083	6,330
Hnilec - vtok do nádrže	8,935	6,230	4,634	5,232	9,304	12,977	10,767	8,602	7,449	5,927	4,079	4,515	7,390
Hnilec - Jaklovce	8,935	6,230	4,634	5,232	9,304	12,977	10,767	8,602	7,449	5,927	4,079	4,515	7,390
Hnilec - ústie	9,700	6,760	5,030	5,680	10,100	14,080	11,690	9,340	8,080	6,430	4,430	4,900	8,020

Zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, 2002

Tab.: N – ročné maximálne prietoky v m³.s⁻¹ toku Hnilec v najbližších meraných profiloch/staniciach

Tok – profil	Plocha povodia km ²	1	2	5	10	20	50	100
Hnilec – pod Mníškom	487,60	39,5	56,5	84	106	128	160	183
Hnilec – vtok do nádrže	605,70	49	72	105	132	160	192	220
Hnilec – Jaklovce	606,32	49	72	105	132	160	192	220

Zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, 2002

Z hľadiska **súčasnej krajinnej štruktúry** a využívania územia charakteristickým špecifikom katastrálneho územia obce Mníšek nad Hnilcom je vysoký podiel krajinných prvkov s výraznou ekostabilizačnou hodnotou. Z hľadiska zastúpenia prírodných prvkov a dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia najvýznamnejšie lesné pozemky zaberajú viac ako dve tretiny plochy katastrálneho územia obce (69,66 %) a trvalé trávne porasty s viac ako pätinu takto vymedzeného územia (22,15 %), čo spolu predstavuje cca 92 % plochy tohto územia. Výrazne nízke zastúpenie má orná pôda zaberajúca iba 1,50 % plochy. Výrazným pozitívom z hľadiska stupňa antropickej záťaže na prírodné prostredie je nepatrné zastúpenie zastavaných plôch a ostatných plôch súhrne zaberajúcich iba 5,15 % plochy. Zastúpenie ostatných krajinných prvkov (záhrady a ovocné sady, vodné plochy) je plošne iba málo významné.

Tab.: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v obci Mníšek nad Hnilcom v roku 2014

Druh pozemku / výmera	Celková výmera	Orná pôda	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Lesy	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné plochy
ha	3 943,7	59,35	26,31	3,57	873,58	2 747,42	30,44	93,03	110,04
%	100	1,50	0,67	0,09	22,15	69,66	0,77	2,36	2,79

Zdroj: Štatistický úrad SR

Prírodné dedičstvo a kultúrne pamiatky

V zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov platí v celom katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom I. stupeň ochrany a priamo na jeho území ani v blízkom okolí sa nenachádzajú žiadne vyhlásené alebo navrhované maloplošné chránené územia národného významu. Severná zalesnená časť katastrálneho územia obce je však súčasťou jedného z vyčlenených území európskej sústavy chránených území NATURA 2000, konkrétne **chráneného vtáčieho územia SKCHVU 036 Volovské vrchy**, ktoré bolo vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 196/2010 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Volovské vrchy na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov

vtákov bociana čierneho, ďatľa bielochrbtého, ďatľa čierneho, ďatľa prostredného, ďatľa trojprstého, hrdličky poľnej, jariabka hôrneho, krutihlava hnedého, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, muchárika bielokrúhého, muchárika červenohrdlého, muchára sivého, orla kriklavého, orla skalného, penice jarabej, prepelice poľnej, rybárika riečného, sovy dlhochvostej, strakoša červenochrbtého, tetra hluháňa, tetra hoľniaka, včelára lesného, výra skalného a žlty sivej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Za činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia Volovské vrchy, sa považuje:

a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda bociana čierneho, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, orla kriklavého, orla skalného a výra skalného, ak tak určí Okresný úrad Gelnica, odbor starostlivosti o životné prostredie,

b) mechanizované kosenie alebo mulčovanie trvalých trávnych porastov iným spôsobom, ako od stredu do okrajov od 1. mája do 30. júna na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára.

Tab.: Základné údaje o chránenom vtáčom území SKCHVU036 Volovské vrchy

Názov chráneného vtáčieho územia (CHVÚ)	Výmera (v ha)	Vyhláska MŽP SR v Z. z.	Zo dňa	Účinnosť od	Okresy
Volovské vrchy	121 420,6500	č. 196/2010	16.4.2010	15.5.2010	Rožňava, Košice - okolie, Košice I, Spišská Nová Ves, Gelnica, Prešov

Zdroj: ŠOP SR

V rámci aktualizácie bolo v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom navrhované územie európskeho významu (ÚEV):

Tab.: Navrhované územie európskeho významu SKUEV0780 Suchý potok

Kód územia	Názov územia	K.ú.	okres
SKUEV0780	Suchý potok	Mníšek nad Hnilcom	Gelnica

Zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2010

Asi 150 m od juhovýchodného cípu katastrálneho územia obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádza na katastrálnych územiach obcí Prakovce a Vyšný Medzev osobitne chránené územie národného významu – **prírodná rezervácia (PR) Kloptaň**, na území ktorej platí 5. stupeň ochrany prírody. PR predstavuje vrcholové lesné spoločenstvá na JV a SV svahoch Kloptaňa v Slovenskom Rudohorí - Volovských vrchoch s výskytom vzácných a chránených druhov rastlín, pozoruhodný je kosatec sibírsky.

V katastri obce Mníšek nad Hnilcom v rámci databázy ŠOP SR nie je evidovaná žiadna národne, regionálne alebo lokálne významná mokraď.

V obci Mníšek nad Hnilcom sú Pamiatkovým úradom SR evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) nasledovné **pamiatkové objekty (PO)**:

Tab.: Zoznam pamiatkových objektov evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v obci Mníšek nad Hnilcom

č. ÚZPF	Adresa	Číslo orientačné	Názov NKP	Zaužívaný názov PO	Stavebno-technický stav	Vlastnícka forma	Vznik
4445	Mníšek nad Hnilcom	285	MLYN VODNÝ	vodný mlyn s Francisciho turb.	vyhovujúci	Súkromné vlastníctvo občanov	20.roky 20.st.
682	Mníšek nad Hnilcom	290	KOSTOL	kostol sv. Kríža	dobrý	Vlastníctvo cirkvi a	17.st.

						cirk. organizácií	
680	Mníšek nad Hnilcom	310	DOM ĽUDOVÝ	ľudový dom	narušený	Súkromné vlastníctvo občanov	1700
4444	Mníšek nad Hnilcom	451	PEKÁREŇ	pekáreň	vyhovujúci	Vlastníctvo zahraničných subjektov	90.roky 19.st.
681	Mníšek nad Hnilcom	460	KOSTOL	evanjelický kostol	vyhovujúci	Vlastníctvo cirkvi a cirk. organizácií	1787

Zdroj: Pamiatkový úrad SR, 2015

Medzi **ostatné legislatívne chránené územia** v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom spadá chránené ložiskové územie (CHLÚ) Mníšek nad Hnilcom na Cu, Pb, Zn, Hg rudy a CHLÚ Mníšek nad Hnilcom I na kremeň. Obe predmetné CHLÚ sú v správe ŠGÚDŠ Bratislava, ktoré eviduje Štátna banská správa – Obvodný bankský úrad v Spišskej Novej Vsi.

Tab.: Základné údaje chránených ložiskových území v obci Mníšek nad Hnilcom

P.č.	Názov CHLÚ	Ev. č.	Organizácia	Nerast
43.	Mníšek nad Hnilcom	54/e	ŠGÚDŠ Bratislava	polymetalické rudy
46.	Mníšek nad Hnilcom I	58/e	ŠGÚDŠ Bratislava	kremeň

Zdroj: Obvodný bankský úrad v Spišskej Novej Vsi

Rizikové faktory

Vysoké radónové riziko vykazujú v širšom okolí oblasti výskytov uránových ložísk a uránových anomálií južne a východne od obce Mníšek nad Hnilcom. Prevažná časť územia obce však spadá do **stredného radónového rizika** podľa objemovej aktivity ²²²Rn v pôdnom vzduchu (zdroj: Atlas krajiny SR, 2002).

Medzi **významné zdroje bankských vôd** v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom patria výtoky z 3 štôlní s celkovou výdatnosťou 2,0 l/s (zdroj: ÚPN VÚC Košického kraja).

Demografické ukazovatele obce Mníšek nad Hnilcom

K 31. 12. 2014 bolo Štatistickým úradom SR v obci Mníšek nad Hnilcom evidovaných celkovo 1 751 obyvateľov.

Populačný vývoj v rokoch 2001 - 2014 v obci Mníšek nad Hnilcom možno charakterizovať 3 časovými obdobiami: obdobím veľmi mierneho nárastu počtu obyvateľov v rokoch 2001 - 2003, obdobím stagnácie až veľmi mierneho poklesu počtu obyvateľov v rokoch 2004 – 2007 a obdobím veľmi mierneho nárastu počtu obyvateľov v rokoch 2008 – 2014.

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov a hustoty obyvateľstva v obci Mníšek nad Hnilcom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov spolu	1 692	1 702	1 716	1 711	1 712	1 688	1 676	1 684	1 691	1 717	1 708	1 726	1 734	1 751
Hustota obyvateľstva	48,43	48,71	49,11	48,97	49,00	48,31	47,97	48,20	48,40	49,14	48,89	49,40	49,63	50,11

* - údaj k 28.2.2015

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pohlavnú štruktúru v rokoch 2001 - 2014 v obci Mníšek nad Hnilcom možno charakterizovať predovšetkým veľmi miernym nárastom hodnôt početného zastúpenia, relatívne stabilnými hodnotami percentuálneho podielu mužov i žien i stále pretrvávajúcou veľmi miernou dominanciou žien na celkovom počte obyvateľov obce.

Tab.: Vývoj pohlavnej štruktúry obyvateľstva v obci Mníšek nad Hnilcom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	1 692	1 702	1 716	1 711	1 712	1 688	1 676	1 684	1 691	1 717	1 708	1 726	1 734	1 751
Muži	820	819	826	826	833	822	811	815	824	837	831	849	856	866
%	48,5	48,1	48,1	48,3	48,7	48,7	48,4	48,4	48,7	48,7	48,7	49,2	49,4	49,5
Ženy	872	883	890	885	879	866	865	869	867	880	877	877	878	885
%	51,5	51,9	51,9	51,7	51,3	51,3	51,6	51,6	51,3	51,3	51,3	50,8	50,6	50,5

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z výsledkov porovnania **vekovej štruktúry obyvateľstva** k 31.12.2014 vyplýva, že podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine 0 – 14** bol v obci Mníšek nad Hnilcom výrazne nad úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Gelnica, a veľmi výrazne nad úrovňou podielov v rámci Košického kraja i v rámci Slovenskej republiky.

Podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine 15 – 64** bol v obci Mníšek nad Hnilcom veľmi mierne pod úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Gelnica a mierne pod úrovňou podielov v rámci Košického kraja i v rámci Slovenskej republiky.

Podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine nad 65 rokov** bol v obci Mníšek nad Hnilcom bol výrazne pod úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Gelnica i Košického kraja a veľmi výrazne pod úrovňou tohto podielu v rámci Slovenskej republiky.

Tab.: Veková štruktúra obyvateľov v základných vekových kategóriách v obci Mníšek nad Hnilcom k 31.12. 2014

Veková kategória		0 – 14	15 - 64	65+
Obec Mníšek nad Hnilcom	Počet	404	1 161	186
	%	23,07	66,30	10,62
Okres Gelnica	Počet	6 222	21 327	4 045
	%	19,75	67,41	12,84
Košický kraj	%	17,19	70,00	12,81
SR	%	15,3	70,9	13,7

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vekovú štruktúru vo vybraných vekových kategóriách možno charakterizovať:

- vysokým početným zastúpením (185 osôb) i percentuálnym podielom (10,6 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, pred dôchodkových a čiastočne dôchodkových vekových kategórií 55 – 59 a 60 – 64 rokov, čo predstavuje riziko zníženia kúpnej sily obyvateľstva v nasledujúcich rokoch,
- vysokým početným zastúpením (196 osôb) i percentuálnym podielom (11,2 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, predškolských vekových kategórií, čo bude vytvárať dodatočný

- tlak na zvyšovanie kapacity školských zariadení na území obce,
- relatívne vysokým početným zastúpením (128 osôb) i percentuálnym podielom (7,3 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, stredoškolských vekových kategórií s možnosťou pokračovania štúdia na vysokých školách resp. nástupom do zamestnania.

Tab.: Veková štruktúra obyvateľov vo vybraných vekových kategóriách v obci Mníšek nad Hnilcom v roku 2014

Veková kategória	0 - 2	3 - 5	6 - 14	15 - 19	20 - 54	55 - 59	60 - 64	65+
Počet obyvateľov	95	101	208	128	848	100	85	186
%	5,4	5,8	11,9	7,3	48,4	5,7	4,9	10,6

Zdroj: Štatistický úrad SR

Početné zastúpenie vekovej skupiny 0 – 4 roky v rokoch 2001 - 2014 v obci Mníšek nad Hnilcom možno charakterizovať predovšetkým pomerne stabilizovanou situáciou a to hlavne od roku 2011.

Tab.: Vývoj početného zastúpenia vekovej skupiny 0 – 4 rokov v obci Mníšek nad Hnilcom

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet	128	122	119	108	110	116	111	119	124	142	159	169	164	165

Zdroj: Štatistický úrad SR

So stavom a vývojom vekovej štruktúry obyvateľstva bezprostredne súvisia hodnoty priemerného veku, indexu starnutia a indexu ekonomického zaťaženia. Pri porovnaní hodnôt vybraných ukazovateľov veku sa prejavujú výrazné resp. veľmi výrazné rozdiely dosiahnutých hodnôt v prípade mužov a žien (hlavne v indexe starnutia):

Tab.: Vybrané ukazovatele veku v obci Mníšek nad Hnilcom v roku 2014

Skupiny	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Muži	33,01	30,50	34,58	49,83
Ženy	36,11	33,50	58,95	51,80
Obyvateľstvo spolu	34,58	32,20	46,04	50,82

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva - Úroveň dosiahnutého vzdelania je mimoriadne dôležitou podmienkou pri uplatnení na trhu práce, pričom vo všeobecnosti vyššia úroveň znamená podstatne vyššiu šancu na spoločenské uplatnenie. Výraznou realizačnou nevýhodou samotnej obce Mníšek nad Hnilcom je relatívne nízky podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním, úplným stredným odborným vzdelaním i úplným stredným učňovským vzdelaním (s maturitou). Hodnovernosť údajov je čiastočne znížená relatívne vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov bez udania školského vzdelania.

Tab.: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Mníšek nad Hnilcom k 26.5.2011

	Spolu (počet)	Spolu (%)
Základné	452	26,8
Učňovské (bez maturity)	246	14,6
Stredné odborné (bez maturity)	176	10,4
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	47	2,8
Úplné stredné odborné (s maturitou)	198	11,7
Úplné stredné všeobecné	39	2,3
Vyššie	9	0,5
Vysokoškolské spolu	77	4,6
- vysokoškolské bakalárske	18	1,1
- vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	57	3,4
- doktorandské	2	0,1
Ostatní bez udania školského vzdelania	69	4,1
Ostatní bez školského vzdelania	375	22,2
Počet obyvateľov spolu	1 688	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V **národnostnej štruktúre** obce Mníšek nad Hnilcom veľmi výrazne dominujú obyvatelia slovenskej národnosti, ostatné národnosti, s výnimkou národnosti nemeckej a rómskej, majú z hľadiska svojho početného zastúpenia i percentuálneho podielu iba veľmi okrajový význam. Hodnovernosť údajov je čiastočne znížená relatívne vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezistenou národnosťou.

Tab.: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Mníšek nad Hnilcom k 26.5.2011

Národnosť	Počet	%
slovenská	1 457	86,32
maďarská	0	0
rómska	37	2,19
rusínska	0	0
ukrajinská	0	0
česká	5	0,30
nemecká	97	5,74
poľská	1	0,06
chorvátska	0	0
srbská	1	0,06
ruská	1	0,06
židovská	0	0
moravská	0	0
bulharská	0	0
ostatná	1	0,06
nezistená	88	5,21

Štruktúra obyvateľstva podľa materinského jazyka používaného v domácnosti v obci Mníšek nad Hnilcom vo veľmi vysokej miere kopíruje národnostnú štruktúru obyvateľstva, s výnimkou výrazne vyššieho resp. vyššieho početného zastúpenia obyvateľov s rómskym materinským jazykom resp. nemeckým materinským jazykom oproti početnému zastúpeniu obyvateľov rómskej národnosti resp. nemeckej národnosti (167:37 resp. 119:97) a naopak nižšieho početného zastúpenia obyvateľov so slovenským materinským jazykom oproti početnému zastúpeniu obyvateľov tejto národnosti (1 276:1 457). Hodnovernosť údajov je aj v tomto prípade čiastočne znížená relatívne vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezisteným materinským jazykom.

Tab.: Štruktúra obyvateľstva podľa materinského jazyka v obci Mníšek nad Hnilcom k 26.5.2011

Materinský jazyk	Počet	%
slovenský	1 276	75,59
maďarský	0	0
rómsky	167	9,89
rusínsky	1	0,06
ukrajinský	0	0
český	3	0,18
nemecký	119	7,05
poľský	1	0,06
chorvátsky	0	0
jidiš	0	0
bulharský	0	0
ostatný	1	0,06
nezistený	120	7,11

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V **štruktúre obyvateľstva podľa náboženského vyznania** v obci Mníšek nad Hnilcom dominujú veriaci Rímskokatolíckej cirkvi. Významné zastúpenie majú i veriaci Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania a obyvatelia bez vyznania. Veriaci ostatných náboženských vyznaní, s výnimkou veriacich Gréckokatolíckej cirkvi, majú z hľadiska svojho početného zastúpenia i percentuálneho podielu iba veľmi okrajový význam. Hodnovernosť údajov je čiastočne znížená relatívne vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezisteným náboženským vyznaním.

Tab.: Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania v obci Mníšek nad Hnilcom k 26.5.2011

Náboženské vyznanie	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	1 103	65,34
Gréckokatolícka cirkev	36	2,13
Pravoslávna cirkev	6	0,36
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	251	14,87
Reformovaná kresťanská cirkev	0	0
Náboženská spoločnosť Svedkovia Jehovovi	0	0

Evanjelická cirkev metodistická	2	0,12
Kresťanské zbory	11	0,65
Apoštolská cirkev	0	0
Bratská jednota baptistov	0	0
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0	0
Cirkev bratská	0	0
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	0	0
Starokatolícka cirkev	0	0
Cirkev československá husitská	0	0
Novoapoštolská cirkev	0	0
Bahájske spoločenstvo	0	0
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	0	0
Iné	1	0,06
Bez vyznania	134	7,94
Nezistené	74	4,38

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Pohyb obyvateľstva v rokoch 2001 - 2014 v obci Mníšek nad Hnilcom možno charakterizovať predovšetkým ako určitú stagnáciu pri ktorej obec, aj keď iba mierne, ale dlhodobo získava svojich obyvateľov. Prírodný prírastok mierne kolíše, ale v žiadnom zo sledovaných rokov nepresiahol kladnú hodnotu cez 21 obyvateľov a zápornú menej ako -1 obyvateľ. Rovnako je situácia charakterizovaná dlhodobo pretrvávajúcimi kolísajúcimi, kladnými i zápornými, hodnotami migračného prírastku čo hodnotu celkového prírastku udržiava, s výnimkou rokov 2006 a 2007 v kladných číslach. Za posledných 14 rokov tak dosiahla obec Mníšek nad Hnilcom prírodný prírastok 149 obyvateľov, migračné saldo – 44 obyvateľov a celkovo tak získala 105 obyvateľov, čo poukazuje na relatívne priaznivý demografický trend a nepredstavuje, pri svojom pokračovaní, nebezpečenstvo pre ďalší ekonomický a sociálny rozvoj obce.

Tab.: Pohyb obyvateľstva v obci Mníšek nad Hnilcom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení	18	30	28	25	20	24	23	35	27	34	36	34	29	31
Zomrelí	18	22	16	22	18	25	18	14	18	13	18	14	17	12
Prírodný prírastok	0	8	12	3	2	-1	5	21	9	21	18	20	12	19
Hrubá miera prírodného prírastku (‰)	0	3,53	7,01	1,74	1,16	-0,58	2,39	12,56	5,35	12,4	10,64	11,65	6,94	10,9
Priťahovaní	27	23	19	12	27	12	11	14	17	30	23	11	12	20
Vysťahovaní	17	28	17	20	28	35	27	27	19	25	8	13	16	22
Migračné saldo	10	-5	2	-8	-1	-23	-16	-13	-2	5	15	-2	-4	-2
Celkový prírastok	10	1	14	-5	1	-24	-12	8	7	26	33	18	8	17
Hrubá miera celkového prírastku (‰)	5,89	0,59	8,18	-2,9	0,58	-14,0	-7,16	4,78	4,16	15,36	19,51	10,48	4,62	9,76

Zdroj: Štatistický úrad SR

Sobášnosť a rozvodovosť v rokoch 2001 - 2014 v obci Mníšek nad Hnilcom možno charakterizovať stabilizovanými hodnotami v rámci dlhodobého trendu. Priaznivou skutočnosťou je, trvale vyšší počet sobášov ako rozvodov. Za posledných 14 rokov sa tak v obci Mníšek nad Hnilcom uskutočnilo 103 sobášov a 32 rozvodov. Priemerný index rozvodovosti je za celé toto obdobie 31,06 %.

Tab.: Sobášnosť a rozvodovosť v obci Mníšek nad Hnilcom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sobáše	7	15	12	6	6	9	3	9	8	10	5	2	5	6
Rozvody	4	3	1	3	4	2	2	2	4	1	3	1	2	0
Index rozvodovosti (%)	57,14	20,0	8,33	50	66,67	22,22	66,67	22,22	50,0	10,0	60,0	50,0	40,0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Základná sieťová infraštruktúra obce Mníšek nad Hnilcom

Cestné komunikácie

Najvýznamnejšou cestnou komunikáciou, prechádzajúcou východným okrajom zastavaného územia obce Mníšek nad Hnilcom je cesta II/546 Prešov – Margecany – Gelnica – Mníšek nad Hnilcom – Nálepko – Hnilčík (križovatka cesta II/533) – smer Spišská Nová Ves, ktorá tvorí dopravnú osť okresu Gelnica. Trasa má pomerne nízke dopravné zaťaženie, pričom vyžaduje homogenizáciu aspoň na základnú kategóriu C 9,5/70,80 a riešenie závažných problémov: okrem iného i **úpravu cesty a výhľadový obchvat sídla Mníšek nad Hnilcom**.

Na cestu II/546 je v centre obce Mníšek nad Hnilcom napojená trasa cesty II/549 Mníšek nad Hnilcom – Smolník – Úhorná – Krásnohorské Podhradie (križovatka I/16), na ktorú sa v obci Smolník napája cesta II/548 Smolník – Jasov – Košice.

Chodníky pre peších sú vybudované cca na 30 % dĺžky miestnych komunikácií, pričom je nevyhnutné dobudovanie siete predovšetkým pozdĺž prieťahov ciest II. triedy trasovaných cez zastavané územie obce. Miestne komunikácie sú prevažne vo vyhovujúcom stave. Samostatné parkovacie a odstavňové plochy pre potreby objektov občianskej vybavenosti v obci sú vybudované iba pred obchodným centrom pri Obecnom úrade, pri železničnej stanici a Automotoklube. Pri futbalovom ihrisku sa nachádza nespevnená plocha. Veľmi potrebná je výstavba parkovacích plôch, predovšetkým pred evanjelickým kostolom a Obvodným zdravotným strediskom.

Tab.: Intenzita dopravy na prieťahoch ciest II. triedy v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom v roku 2010 (počet vozidiel / 24 hod.)

Číslo úseku	Názov úseku	Číslo cesty	Rok	Nákladné vozidlá	Osobné vozidlá	Motocykle (M)	Spolu
02120	Prakovce – Mníšek nad Hnilcom	000546	2010	253	1 348	2	1 603
02110	Mníšek nad Hnilcom – Nižné Hrable	000546	2010	195	856	3	1 054
02230	Mníšek nad Hnilcom – Smolnícka Huta	000549	2010	102	611	1	714

Zdroj: SSC

Železnice

Obec Mníšek nad Hnilcom je napojená na systém celoštátnej železničnej dopravy prostredníctvom **jednokoľajnej neelektrifikovanej železničnej trate č. 173 Červená Skala - Margecany**.

Vzhľadom k dostatočnej vlastnej kapacite a kapacite súbežných tratí (os východ – západ), nepredpokladá sa jej výrazná modernizácia. Predpokladateľná v ďalekom výhľadovom období je jej elektrifikácia systémom 25 kV striedavý. V návrhovom období PHSR obce Mníšek nad Hnilcom sa jej modernizácia sa prejaví iba minimálne a to zrejme iba v novej modernizácii vozidiel určených pre osobnú dopravu.

Železničná stanica Mníšek nad Hnilcom sa nachádza v severovýchodnej časti obce vo veľmi periférnej polohe voči samotnému sídlu.

Železničná stanica Mníšek nad Hnilcom leží v km 22,870 jednokoľajnej trate Margecany – Červená Skala. Je stanicou samostatnou 4. kategórie, zmiešanou podľa povahy práce a medziľahlou po prevádzkovej stránke. Železničná stanica je spoločná pre osobnú aj nákladnú prepravu. Na areál železničnej stanice je napojená vlečka Lesov Slovenskej republiky, štátny podnik, Odštepny závod Košice, ktorá odbočuje z koľaje číslo 4 výhybkou číslo 5.

Tesne pred železničnou stanicou sa nachádza, ako **pozostatok po bývalej úzkokoľajnej železnici Gelnica – Mníšek nad Hnilcom – Smolník, oceľový most ponad Hnilec**.

Zásobovanie vodou

Obec Mníšek nad Hnilcom má čiastočne vybudovaný verejný vodovod, Zdrojom vody je prameň vody v lokalite Orlí vrch, vodojem má kapacitu 2 x 150 m³ s dnom vo výške 497,0 a maximálnou hladinou vo výške 500,0 m n.m.

Vlastný gravitačný vodovod má poľnohospodárske družstvo. Zdrojom vody je prameň v extraviláne sídla výdatnosti 0,7 l.s⁻¹. Voda je akumulovaná vo vodojeme nad hospodárskym dvorom a dopravovaná aj do susedného výrobného areálu.

Miestny vodovod je aj v rómskej osade s vlastným vodným zdrojom nad lokalitou Vyšný mlyn s vodojemom obsahu 10 m³ s dnom vo výške 475 m. n. m.

Tab.: Vývoj spotreby pitnej vody v obci Mníšek nad Hnilcom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spotreba pitnej vody spolu	7	6	5	5	4	4	5	5	5	7	11	10	10
Spotreba pitnej vody pre domácnosti	4	3	3	3	2	3	3	3	3	5	8	8	10

Zdroj: Štatistický úrad SR

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec Mníšek nad Hnilcom nemá vybudovanú verejnú kanalizáciu ani čistiareň odpadových vôd. Stavebné povolenie na výstavbu kanalizácie je potrebné obnoviť, nakoľko to pôvodné už stratilo svoju platnosť.

Splaškové odpadové vody sú v súčasnosti odvádzané do individuálnych žump. V areáli základnej školy je vybudovaná septická nádrž, z ktorej prečistené splaškové vody sú odvedené potrubím DN 300 mm do Hnilca s vyústením v priestore úpravne vody. Do potrubia sú za septickou nádržou zavedené dažďové vody z areálu školy.

Poľnohospodárske družstvo má vybudované močovkové jamy. Pri administratívnej budove je vybudovaná žumpa.

V areáli píly Japeka je vyprojektovaná malá čistiareň odpadových vôd s vyústením prečistených vôd do Smolníckeho potoka

Tab.: Počet prípojok kanalizačnej siete v obci Mníšek nad Hnilcom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet kanalizačných prípojok	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	15

Zdroj: Štatistický úrad SR

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Mníšek nad Hnilcom je zásobovaná elektrickou energiou z elektrickej stanice VVN/VN Krompachy s inštalovaným výkonom 2 x 40 MVA. Prevádzku energetických zariadení na území obce zabezpečuje Východoslovenská energetika, a.s., Košice. Rozvod 22 kV je väčšinou káblový ukončený murovanými alebo stožiarovými transformačnými stanicami.

Zásobovanie plynom

Zásobovanie plynom je zabezpečené z regulačnej stanice plynu o výkone 900m³/h, ktorá je pripojená na VTL plynovod Prakovce - Mníšek nad Hnilcom - Mníšek nad Hnilcom. V obci Mníšek nad Hnilcom je v užívaní stredotlaková plynovodná sieť s prevádzkovým tlakom 200 kPa.

Zásobovanie teplom

V obci Mníšek nad Hnilcom sa uplatňuje **individuálne vykurovanie z lokálnych domových kotolní**.

IT infraštruktúra

Elektronické služby obce Mníšek nad Hnilcom nie sú v súčasnej dobe dostatočne rozvinuté. Celá ponuka je koncentrovaná na internetovú stránku obce – www.mniseknadhnilcom.sk – kde je možné nájsť základné informácie o obci a činnosti Obecného úradu. Internetová stránka je formálne podrobne členená a bohato obsahovo naplnená.

Ponuka internetového pripojenia je zabezpečená prostredníctvom internetového poskytovateľa spoločnosťou Slovak Telekom, a.s.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Z hľadiska ekonomickej aktivity v obci Mníšek nad Hnilcom je možné konštatovať prakticky nižšie hodnoty podielu ekonomicky aktívnych oproti podielu neaktívnych osôb na celkovom počte obyvateľov. Je možné konštatovať, že sú to veľmi mierne nižšie hodnoty v porovnaní s dosiahnutými hodnotami za rovnomenný okres. Negatívnou skutočnosťou je menej ako polovičný podiel pracujúceho obyvateľstva v roku 2011.

Tab.: Ekonomická aktivita obyvateľstva v obci Mníšek nad Hnilcom k 26.5.2011

	Počet	%
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	1 688	100
Pracujúci (okrem dôchodcov)	430	25,5
Pracujúci dôchodcovia	10	0,6
Osoby na materskej dovolenke	12	0,7
Osoby na rodičovskej dovolenky	33	1,9
Nezamestnaní	332	19,7
Študenti stredných škôl	44	2,6
Študenti vysokých škôl	29	1,7
Osoby v domácnosti	12	0,7
Dôchodcovia	326	19,3
Príjemcovia kapitálových príjmov	0	0
Deti do 16 rokov(narodení po 20.5.1995)	394	23,3
Iná	10	0,6
Nezistená	56	3,3
Z toho ekonomicky aktívni	784	46,4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Ekonomická štruktúra

V ekonomickej štruktúre obyvateľstva obce výrazne dominuje početné zastúpenie živnostníkov pred právnickými osobami, pričom od roku 2011 možno pozorovať výrazný pokles počtu živnostníkov a naopak veľmi mierny nárast počtu právnických osôb. Početné zastúpenie slobodných povolani a samostatne hospodáriacich roľníkov zostáva prakticky bez výrazných zmien.

Tab.: Ekonomická štruktúra obyvateľstva v obci Mníšek nad Hnilcom

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živnostníci	67	87	91	92	113	109	119	123	109	95	80
Slobodné povolania	2	2	1	2	3	2	3	3	2	2	2
Samostatne hospodáriaci roľníci	0	0	0	0	0	0	2	2	3	3	3
Právnické osoby spolu	15	16	16	19	20	22	22	21	19	24	26

Zdroj: Štatistický úrad SR

V štruktúre právnických osôb podľa ziskovosti možno pozorovať nárast počtu ziskových právnických osôb a relatívne stabilný stav počtu neziskových právnických osôb.

Tab.: Štruktúra právnických osôb podľa ziskovosti v obci Mníšek nad Hnilcom

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby ziskové	3	4	4	7	8	9	9	8	6	11	13
Právnické osoby neziskové	12	12	12	12	12	13	13	13	13	13	13

Zamestnanosť

Najväčšími zamestnávateľmi (viď Formulár A4) v obci Mníšek nad Hnilcom sú spoločnosť so 100 %-nou majetkovou účasťou obce Obecné lesy Mníšek nad Hnilcom, spol. s r. o., GO - HO Drevorez, spol. s r. o. a Poľnohospodárske družstvo Obnova. Významným poskytovateľom pracovných príležitostí je aj samospráva obce Mníšek nad Hnilcom (Materská škola, Základná škola Mníšek nad Hnilcom, Obecný úrad a pod.).

V samotnej obci Mníšek nad Hnilcom sa nachádza relatívny nedostatok pracovných príležitostí, čoho následkom je pomerne vysoká odchádzka do zamestnania mimo miesto trvalého bydliska.

Obyvateľstvo obce Mníšek nad Hnilcom odchádza za prácou do zahraničia (32,0 %), do ostatných obcí v okrese (20,3 %), do mesta Košice (12,2 %), do okresného mesta Gelnica (11,7 %), do ostatných obcí mimo okres Gelnica (11,2 %), do obce Prakovce (6,6 %), a do hlavného mesta Bratislava (6,1 %).

Tab.: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne odchádzajúce do zamestnania podľa odvetvia ekonomickej činnosti a podľa obce odchádzky a obce dochádzky

Obec odchádzky / obec dochádzky	Spolu	V tom odvetvie ekonomickej činnosti							Denná dochádzka spolu
		Pôdohos- podárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Doprava a spoje	Obchod, hotely, reštaurácie	Verejná správa, školsťvo, zdravotníctvo	Ostatné a nezistené	
OBEC MNÍŠEK NAD HNILCOM									
Gelnica	23	0	9	2	4	3	3	2	18
Prakovce	13	3	3	2	0	0	4	1	18
Ostatné obce v okrese	40	14	10	0	4	0	10	2	27
Odchádzajúci v rámci okresu spolu	76	17	22	4	8	3	17	5	53
Bratislava hlavné mesto SR	12	1	0	2	0	3	3	3	6
Košice – mesto	24	0	6	4	3	4	4	3	10
Ostatné obce mimo okres	22	2	3	2	2	3	4	6	10
Odchádzajúci do iných okresov spolu	58	3	9	8	5	10	11	12	26
Odchádzajúci do zahraničia	63	5	9	7	3	9	11	19	14
Úhrn odchádzajúcich za obec	197	25	40	19	16	22	39	36	93

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V odchádzke do zamestnania z obce Mníšek nad Hnilcom výrazne dominujú muži s takmer dvojtretinovým podielom na celkovom počte.

Tab.: Odchádzka do zamestnania z obce Mníšek nad Hnilcom

	Muži	Ženy	Spolu
Počet	126	71	197
%	63,96	36,04	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Dochádzka za prácou do obce Mníšek nad Hnilcom je z hľadiska početnosti významná, pričom v jej štruktúre sú zastúpení dochádzajúci z ostatných obcí okresu Gelnica (33,8 %), zo susednej obce Mníšek nad Hnilcom (18,2 %), z okresného mesta Gelnica (15,6 %), zo susednej obce Švedlár a z obce Prakovce (zhodne po 13,0 %) a ostatných obcí mimo okres Gelnica (6,5 %).

Tab.: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne dochádzajúce do zamestnania podľa odvetvia ekonomickej činnosti a podľa obce dochádzky a obce odchádzky

Obec dochádzky / obec odchádzky	Spolu	V tom odvetvie ekonomickej činnosti							Denná dochádzka spolu
		Pôdohos- podárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Doprava a spoje	Obchod, hotely, reštaurácie	Verejná správa, školsťvo, zdravotníctvo	Ostatné a nezistené	
OBEC MNÍŠEK NAD HNILCOM									
Gelnica	12	4	0	3	2	0	2	1	10
Mníšek nad Hnilcom	14	1	1	1	4	2	4	1	7
Prakovce	10	2	1	0	3	1	2	1	7
Švedlár	10	5	1	1	1	0	1	1	6
Ostatné obce v okrese	26	9	2	1	10	1	2	1	20
Dochádzajúci v rámci okresu spolu	72	21	5	6	20	4	11	5	50
Ostatné obce mimo okres	5	1	0	0	3	0	0	1	3
Dochádzajúci z iných okresov spolu	5	1	0	0	3	0	0	1	3
Úhrn dochádzajúcich za obec - počet	77	22	5	6	23	4	11	6	53

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Nezamestnanosť

Obec Mníšek nad Hnilcom i samotný okres Gelnica patria medzi regióny s najvyššou mierou nezamestnanosti v rámci Slovenskej republiky. Počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2001 – 2014 mal veľmi kolísavý trend. Pozitívne možno hodnotiť pokles počtu uchádzačov o zamestnanie

v posledných dvoch rokoch 2013 – 2014, mohlo však ísť o zníženie prostredníctvom administratívnych opatrení.

Tab.: Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci Mníšek nad Hnilcom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov	328	341	305	237	204	177	158	172	223	282	190	247	227	204

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obec Mníšek nad Hnilcom, okrem Materskej a Základnej školy, je zriaďovateľom podnikateľskej organizácie obce, ktorou sú **Obecné lesy Mníšek nad Hnilcom, spol. s r. o.**, do ktorej náplne práce, okrem činností súvisiacich s lesným hospodárstvom, patrí i prevádzkovanie cintorína a domu smútku i pohostinská činnosť a výroba hotových jedál vo vlastnej reštaurácii.

Trhovým miestom na území obce, povoleným obcou Mníšek nad Hnilcom, je **Parkovisko nad Rímskokatolíckym kostolom**, kde je povolený **ambulantný predaj**. Správu príležitostných trhov a ambulantného predaja na trhovách miestach, ktoré sú vo vlastníctve obce Mníšek nad Hnilcom, vykonáva samotná obec prostredníctvom Obecného úradu Mníšek nad Hnilcom.

Najvýznamnejšou podnikateľskou organizáciou v pôdohospodárstve je **Poľnohospodárske družstvo Obnova** zamerané na chov hovädzieho dobytku. Rovnako v katastrálnom území obce pôsobí **niekoľko súkromne hospodáriacich roľníkov**.

Najvýznamnejšou podnikateľskou organizáciou v lesnom hospodárstve sú **Obecné lesy Mníšek nad Hnilcom, s.r.o.** Viaceré **lesné cesty** vedúce po ich pozemkoch si **vyžadujú nevyhnutnú rekonštrukciu**.

Verejnoprospešné služby v obci Mníšek nad Hnilcom

Sieť škôl v obci Mníšek nad Hnilcom tvorí Materská škola Mníšek nad Hnilcom a Základná škola Mníšek nad Hnilcom (potrebná výmena strechy). Najvýznamnejšími trendmi pri analýze školských zariadení v obci Mníšek nad Hnilcom v rokoch 2001 – 2014 sú:

- výrazne klesajúci počet žiakov Základnej školy,
- v dlhodobom časovom období sa nemeniaci počet tried a a len málo sa meniaci počet detí v materskej škole,
- napriek kolísavým hodnotám v dlhodobom časovom období stagnujúci počet stravníkov v školských jedálňach.

Tab.: Školské zariadenia v obci Mníšek nad Hnilcom a ich vybrané charakteristiky

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MŠ spolu - triedy	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2
MŠ spolu - deti	42	42	43	31	30	31	30	24	23	23	21	25	25	37
MŠ spolu – učitelia	4	4	4	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	4
ZŠ – triedy	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
ZŠ - žiaci	226	211	200	208	207	201	180	182	172	178	174	174	164	164
ZŠ- učitelia	14	16	16	14	15	14	14	19	15	15	16	16	15	15

Školské jedálne – miesta pri stoloch	76	76	76	112	100	108	108	108	120	100	100	100	100	100
Školské jedálne – stravníci	104	103	95	135	131	195	157	154	131	128	132	126	123	123

Zdroj: Štatistický úrad SR

Sieť zdravotníckych zariadení v obci Mníšek nad Hnilcom reprezentuje Obvodné zdravotné stredisko (potrebná rekonštrukcia objektu) s ambulanciou praktického lekára pre dospelých, ambulanciou praktického lekára pre deti a dorast a zubnou ambulanciou. V roku 2015 bola v obci Mníšek nad Hnilcom prevádzkovaná jedna lekáreň.

Tab.: Zdravotnícke zariadenia v obci Mníšek nad Hnilcom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nemocnice - počet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Transfuziologické a hematologické oddelenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lekárne a výdajne liekov	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	2	1	1	1	0	1	1	1	0	0	2	1	1
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	2	1	1
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	2	1	1
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára špecialistu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stanice Rýchlej zdravotníckej pomoci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

V obci Mníšek nad Hnilcom sa nenachádza **žiadne zariadenie sociálnej starostlivosti**.

Obec Mníšek nad Hnilcom, pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti, zabezpečuje **sociálne služby pre občana**, ktorý je odkázaný na sociálnu službu a to formou **Opatrovateľskej služby a Odľahčovacej služby**. V rámci Opatrovateľskej služby pôsobí 6 opatrovateliek, ktorých financuje obec a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pričom záujem o tieto služby je v súčasnosti vyšší ako súčasné možnosti.

Predovšetkým v radoch miestnej rómskej komunity pôsobia **2 terénni sociálni pracovníci**.

Podľa **Sociálneho programu obce Mníšek nad Hnilcom** pre poskytnutie stravy a palivového dreva od roku 2014 sa dôchodcom v Obecnej reštaurácii poskytuje zľava zo stravnej jednotky pri osobnom odbere vo výške 0,50 € a zľava zo stravnej jednotky pri požiadavke donášky do domu vo výške 0,30 € a rovnako zlacnené palivové drevo poberateľovi starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku, 55 a viacročnému poberateľovi vdovského/vdoveckého dôchodku, 50 a viacročnému poberateľovi invalidného dôchodku, ak je vlastníkom preukazu ZŤP a rovnako poberateľovi invalidného dôchodku ak je vlastníkom preukazu ZŤPs.

Obyvateľom obce Mníšek nad Hnilcom je na organizovanie **kultúrnych a spoločenských podujatí** k dispozícii **Kultúrny dom** (s viacúčelovou sálou v minulosti využívanou ako kino s kapacitou 300 osôb) i viacúčelová sála v objekte Obecného úradu (s kapacitou 200 miest).

Rovnako je obyvateľom obce k dispozícii **Obecná knižnica**.

V obci Mníšek nad Hnilcom rovnako vyvíja činnosť **Miestna skupina Karpatsko – nemeckého spolku** pričom Spolok organizuje pravidelné výstupy ku krížu, Deň matiek, Deň detí, mikulášske a vianočné posedenia a mnohé iné akcie, na ktorých vystupuje spevokol pod vedením p. Jána Königa. Spolku sa podarilo za pomoci nemeckej vlády podarilo zachrániť chátrajúci dom v strede obce, ktorý po rekonštrukcii slúži ako Dom stretnutia regiónu Dolný Spiš, pričom v jeho interiéri sa nachádza sála, knižnica a ďalšie miestnosti, slúžiace na iné účely.

V obci Mníšek nad Hnilcom pôsobia **miestne organizácie Slovenského červeného kríža a Slovenského zväzu zdravotne postihnutých** i **Dobrovoľný hasičský zbor**.

V obci pôsobí **Dychová hudba Posaunenchor**.

Medzi najvýznamnejšie **tradičné kultúrno – spoločenské podujatia** organizované v obci Mníšek nad Hnilcom patria **Deň obce, Šachový turnaj o majstra obce, Tradičný fašiangový ples Obcej reštaurácie, Hasičská katarínska zábava** i **Vianočné trhy**.

Obecný úrad pravidelne, v štvrtročnom intervale (v marci - Jarné, v júni - Letné, v septembri - Jesenné a v decembri - Zimné), vydáva **Obecné noviny Moja Dedina**.

V obci sa pravidelne podľa Harmonogramu zvozu prevádza **zber komunálneho odpadu a separovaného odpadu** (plasty, kovy, sklo, papier). Minimálne dvakrát ročne sa uskutočňuje zber stavebného a objemného odpadu. Podľa potreby obecný úrad zorganizuje zber aj iných druhov odpadov, ktorých zber je spoplatnený, napr. elektroodpad a iný nebezpečný odpad (asi 3 x ročne), batérie a akumulátory, starý textil (1 až 2 x ročne) a pneumatiky. Obec **nemá zriadený Zberný dvor**.

Športové aktivity obce sú koncentrované na **futbalové ihrisko TJ Baník Mníšek nad Hnilcom** (potrebná rekonštrukcia hracej plochy, šatní, spíech a tribúny pre divákov), **motokrosový areál prevádzkovaný miestnym Automotoklubom**, kde sa v roku 2015 uskutočnili preteky v rámci seriálu Medzinárodných majstrovstiev Slovenskej republiky a **miestne klzisko** (potrebná rekonštrukcia).

Medzi **pravidelné športové podujatia** v obci patria predovšetkým **Turistický výstup Zbojnícka skala – Kloptaň** (organizátor Obecné poľovnícke združenie Mníšek), **Šachový turnaj o majstra obce, Veľkonočný volejbalový turnaj** (organizátor Komisia športu pri Obecnom zastupiteľstve) i **Futbalový turnaj Spitzenberg cup**.

Obec zabezpečuje aj správu **cintorínov a hrobových miest**, pričom správu cintorína a Domu smútku (potrebná rekonštrukcia oplotenia a výmena strechy na Dome smútku) **zabezpečuje obecná organizácia Obecné lesy Mníšek nad Hnilcom, spol. s. r. o.** V obci pôsobí **Odbočka č. 74**

Pohrebného podporného združenia, ktorého cieľom je vzájomné podporovanie sa členov v prípade úmrtia a zabezpečenie slušného pohrebu zosnulého.

Bezpečnosť obyvateľov a ochrana majetku a osôb je zabezpečovaná prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru SR Gelnica, pričom v obci Mníšek nad Hnilcom sa nachádza policajná stanica. V obci (do októbra 2015) vykonáva svoju činnosť Občianska hliadka v počte 4 členov (z toho 3 Rómov), ktorej činnosť je financovaná obcou v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny.

Obec má **funkčný kamerový systém** s celkovým počtom 4 kamier umiestnených pred budovou Obecného úradu.

Rekreácia a cestovný ruch

Obec Mníšek nad Hnilcom sa nachádza na križovatke ciest 2. triedy, distribuujúcich turistov na Spiš (II/546 smerom na Nálepkovo, Hnilec a následne na Spišskú Novú Ves alebo Dedinky) a na Gemer (II/549 smer Smolník, Krásnohorské Podhradie a Rožňava), pričom má vhodné predpoklady na rozvoj cestovného ruchu. Absentuje tu však kvalitnejšia turistická infraštruktúra.

V obci sa nachádzajú iba **dve ubytovacie zariadenia** pre turistických návštevníkov a to **Ubytovanie pre Štompfa** s celkovou ubytovacou kapacitou 9 lôžok v troch izbách a **Chaty Alpy** (potrebná rekonštrukcia), skladajúce sa z dvoch objektov s celkovou ubytovacou kapacitou 2 x 7 lôžok.

Katastrálnym územím obce Mníšek nad Hnilcom prechádzajú nasledovné značené cyklotrasy:

HCM Hnilecká cyklomagistrála v trase Dedinky – Mlynky – Hnilec – Nálepkovo – Švedlár – **Mníšek nad Hnilcom** – Mníšek nad Hnilcom – Prakovce – Gelnica – Mária Huta – Jaklovce – Margecany;

Okruh č. 12 – Kategória Šport v trase Kropachy – Pod Kropašským vrchom – Plejsy-chaty – Plejsy-Priehyba – Gelnica – Hutno – Prakovce – Mníšek nad Hnilcom – **Mníšek nad Hnilcom** – Švedlár - Nálepkovo – Závadské skalky – Závadka – Smrečina – Rovná lúka – Pod holým vrchom – Poráč – Ploštiny – Slovinky – Kropachy;

Okruh č. 18 – Kategória Expert v trase Gelnica – Prakovce – Mníšek nad Hnilcom – **Mníšek nad Hnilcom** – Švedlár – Nálepkovo – križovatka – Závadské skalky – Závadka – Smrečina – Rovná lúka – Pod Holým vrchom – Poráč – Ploštiny – Slovinky – Kropachy – Plejsy-chaty – Plejsy-Priehyba – Sedlo pod Kropašským vrchom – Gáborova chata – Gelnica.

Katastrálnym územím obce Mníšek nad Hnilcom sú trasované nasledovné **turisticky značené chodníky (TZCH)**:

- Zelený turisticky značený chodník (TZCH) 5722 – trasa začína na železničnej stanici v obci Mníšek nad Hnilcom, smeruje z východnej časti na juhovýchod na Hutnú hoľu (1 093,6 m n. m.) s ukončením trasy na vrchole Kloptaň (1 153,3 m n. m.), kde sa pripája na trasu červeného TZCH 0901 (E8 - Cesta hrdinov SNP).
- Zelený TZCH 5750 – trasa začína na železničnej stanici v meste Kropachy, smeruje okrajom areálu lyžiarskeho strediska Kropachy – Plejsy na Kropašský vrch (1 024,8 m n. m.), pokračuje hrebeňom Hnileckých vrchov cez Bukovec (1 026,7 m n. m.), následne cez obec Závadka, miestnou časťou obce Hnilčík Bindt a okrajom obce Teplička s ukončením trasy na železničnej zastávke Teplička nad Hornádom.

V severovýchodnej časti obce, pri rieke Hnilec, je **plánovaná výstavba Obchodno – relaxačného a športovo – oddychového centra.**

Dominantnou funkciou obchodnej časti by mali byť obchody a služby, pričom v tomto území je navrhnuté obchodno - relaxačné centrum , tržnice , centrum darčkových predmetov regiónu, čerpacia stanica PHM, servisné centrum automobilov s pneuservisom a umyvárňou automobilov. Súčasťou centra bude kaderníctvo, fitness centrum atď.

Druhú časť tvorí športovo oddychové centrum, ktoré priamo susedí s riekou Hnilec, pričom je navrhnutý penzión so 40 až 50 ubytovacími miestami, ktorého súčasťou budú terasy, bazén a wellness. Ďalej je územie rozdelené na športovú zónu , zónu campingu a karavanov a zónu rybníka.

Časť A.II Analýza vonkajšieho prostredia

História obce

Prvá písomná zmienka o obci Mníšek nad Hnilcom je z roku 1243, kedy sa tu spomínajú pustovne mníchov. V chotári obce sa ťažili železné rudy a medené rudy s obsahom zlata. Postupne sa z obce stalo poddanské banské mesto z vlastným erbom a banským úradom. Ťažené rudy boli v blízkosti baní spracované v menších hutách s hámrami a neskôr aj vo vysokej peci železných rúd. Vo východnej časti na hranici so Smolníckym chotárom existovali staré bane na medenú rudu s obsahom striebra a zlata, na lokalite Fichtenhübel, s úvodnou Raky štôľňou. Ťažba tu zanikla koncom 19.storočia. V 2. polovici 19. storočia po podrobnom prieskume sa začalo so stavbou nového ťažobného závodu, avšak ešte pred obnovením ťažby došlo k jej útlmu. K pozoruhodnostiam obce Mníšek nad Hnilcom môžeme zaradiť:

- drevené kryté mosty cez riekou Hnilec;
- východiská turistických chodníkov na Kloptaň a okolité rekreačné chaty;
- historickú cestu vedúcu cez Úhornú na Gemer a Abov;
- tolerančný evanjelický kostol z r. 1787. Motívy baníkov s erbmi zdobia časť organovej skrine.

Všeobecné informácie

Obec Mníšek nad Hnilcom je situovaná v západnej časti Košického kraja, katastrálne územie obce je umiestnené prevažne v údolí vodného toku Hnilec, kataster obce má údolný, okrajové časti na severe čiastočne podhorský až horský charakter.

Rozloha takto vymedzeného územia predstavuje v rámci okresu Gelnica 6,0 % z celkovej plochy tohto okresu, kým počet obyvateľov 5,6 % z celkového počtu obyvateľov tohto okresu. Katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom má nízku hustotu obyvateľstva zaostávajúcu za dosiahnutými hodnotami okresného priemeru (53,9 obyv./km²), veľmi výrazne zaostávajúcu za dosiahnutými hodnotami okresného priemeru (91,4 obyv./km²) a rovnako veľmi výrazne zaostávajúcu za dosiahnutými hodnotami celoslovenského priemeru (110,6 obyv./km²).

Tab.: Územno – správne členenie

Územná jednotka	Rozloha katastrálneho územia v km ²	Počet obyvateľov k 31.12.2014	Hustota obyvateľstva na 1 km ²
Obec Mníšek nad Hnilcom	39,44	1 751	44,40
Okres Gelnica	584	31 504	53,9

Zdroj: Štatistický úrad SR

Celé územie dnešného okresu Gelnica patrilo od 13. stor. do roku 1922 do Spišskej župy. Okres Gelnica sa utvoril v roku 1923. V r. 1960 - 1996 bolo územie pričlenené k okresu Spišská Nová Ves. Sídlnú štruktúru okresu Gelnica dnes tvorí mesto Gelnica a 19 obcí.

Okres Gelnica sa rozlohou 584 km² zaraďuje medzi stredne veľké okresy Slovenska. Hustota obyvateľstva podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 (zdroj: Štatistický úrad SR) je 53,5 obyvateľa na 1 km². Jednotlivé sídla sú situované prevažne v dolinách riek alebo väčších potokov stekajúcich z okolitých pohorí. Okres Gelnica hraničí s tromi okresmi Košického kraja (Spišská Nová Ves na severozápade, Rožňava na juhozápade a Košice-okolie na juhovýchode) a na severovýchode s okresom Prešov z Prešovského kraja. Takmer celé územie okresu Gelnica leží vo Volovských vrchoch, na východe do územia okresu Gelnica zasahujú geomorfologické celky Branisko a Čierna hora. Najvyšší vrch územia okresu Gelnica je Zlatý stôl vo Volovských vrchoch (1322,4 m. n. m.), najnižší bod územia okresu je pri vodnej nádrži Ružín (330 m. n. m.).

Od roku 2004 do roku 2013 patril okres Gelnica do pôsobnosti Obvodného úradu v Spišskej Novej Vsi (odbor všeobecnej vnútornej správy, odbor živnostenského podnikania, odbor krízového riadenia, útvar vnútorných vecí). Od 1. 10. 2013 bol s účinnosťou zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy v znení neskorších predpisov opäť zriadený systém štátnej správy po okresoch, pričom v meste Gelnica má Okresný úrad Spišská Nová Ves svoje pracovisko Gelnica (odbor všeobecnej vnútornej správy, odbor živnostenského podnikania a pozemkový a lesný odbor). Okresný úrad Gelnica má sídlo v Gelnici, kde sú zastúpené organizačný odbor, odbor krízového riadenia, odbor starostlivosti o životné prostredie a katastrálny odbor.

V meste Gelnica majú svoje sídlo okrem orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy i pobočky viacerých verejnoprávnych a komerčných inštitúcií a organizácií poskytujúcich služby nielen obyvateľom mesta, ale i celého okresu: Hasičská stanica Gelnica, obvodné oddelenie Policajného zboru Slovenskej republiky (pracoviská Okresného riaditeľstva PZ SR - občianske preukazy, cestovné doklady, vodičské preukazy, evidencia vozidiel), Sociálna poisťovňa – vysunuté pracovisko Gelnica (pre výkon nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, garančného poistenia, poistenia v nezamestnanosti, lekárskej posudkovej činnosti), pobočka Všeobecnej zdravotnej poisťovne, pobočka Zdravotnej poisťovne Dôvera, Daňový úrad Košice – kontaktné miesto Gelnica, pobočka Slovenskej pošty s filiálkou Poštovej banky, pobočky Slovenskej sporiteľne i Prima banky, pobočka poisťovne Kooperativa.

Poloha obce Mníšek nad Hnilcom voči susedným administratívnym celkom

Situovanie obce Mníšek nad Hnilcom mimo hlavných dopravných koridorov značne obmedzuje záujem investorov pri umiestňovaní investícií. Disponibilné pracovné sily sú tak nútené vyhľadávať si pracovné príležitosti mimo obec a často cestujú za prácou nielen mimo okres Gelnica, ale aj mimo Slovenska.

Košický samosprávny kraj (ďalej KSK), ktorého súčasťou je aj obec Mníšek nad Hnilcom, zaznamenal začiatkom 21. storočia v porovnaní s ostatnými krajinami pomerne dynamický hospodársky rast, ktorý však nebol plošne vyvážený. Vzhľadom na pretrvávajúcu závislosť kraja od hutníckeho priemyslu a na masívne zahraničné investície do automobilového priemyslu v niektorých krajinách SR

však ekonomická váha kraja a dynamika rastu v porovnaní s ostatnými krajinami Slovenska klesá. Aj napriek týmto skutočnostiam, periférnej polohe Košického kraja vzhľadom k hospodárskym centrárom krajín EÚ, nevyhovujúcemu cestnému prepojeniu kraja na hospodárske centrá Slovenska (meškajúca dostavba diaľnice D1 Bratislava - Košice) a slabú, na často len deklarovanú podporu regionálneho rozvoja zo strany štátu, patrí k najvýkonnejším regiónom v porovnaní so susednými krajinami SR, ale aj prihraničnými regiónmi susedných krajín. Rast kraja a podiel na tvorbe HDP je daný predovšetkým vývojom v oblasti ťažkého priemyslu, ktorý následne determinuje úroveň produkcie v oblasti obchodu a služieb. Vybavenosť okresu Gelnica sociálnou a technickou infraštruktúrou bola podpriemerná ešte pred samotnou transformáciou slovenskej ekonomiky po roku 1989. Po transformácii sa spolu s ostatnými okresmi východného a južného Slovenska ocitol okres Gelnica na okraji strategických záujmov krajiny. Po reštrukturalizácii ťažkého priemyslu, konverzii zbrojárskeho priemyslu najmä v susednej obci Prakovce, útlme banskej činnosti a nerealizovanej transformácii poľnohospodárstva došlo k prehlbovaniu regionálnych rozdielov a zaostávania.

Úbytok pracovných miest v národnom kontexte dokumentuje aj tabuľka o vývoji miery evidovanej nezamestnanosti podľa krajov na Slovensku v rokoch 2008 – 2012:

Tab.: Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti podľa krajov v %

Kraj / Rok:	2008	2009	2010	2011	2012
Bratislavský kraj	2,27	4,36	4,63	5,41	5,72
Trnavský kraj	4,29	8,37	8,17	8,88	9,43
Trenčiansky kraj	4,95	10,13	9,51	9,95	10,89
Nitriansky kraj	7,41	11,72	11,76	13,27	14,08
Žilinský kraj	6,20	10,89	10,86	11,91	12,79
Banskobystrický kraj	14,25	19,19	18,86	19,83	20,81
Prešovský kraj	12,86	18,29	17,75	18,95	20,66
Košický kraj	13,50	17,30	16,78	18,76	19,58

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ekonomickú výkonnosť jednotlivých regiónov Slovenska dokumentuje tabuľka hrubého domáceho produktu na obyvateľa v bežných cenách za kraje SR (v EUR) za roky 2004 - 2009:

Tab.: Hrubý domáci produkt na obyvateľa v bežných cenách za kraje SR (v EUR)

Názov / Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
SLOVENSKÁ REPUBLIKA	8 391	9 154	10 203	11 387	12 381	11 609
Bratislavský kraj	18 958	22 270	23 784	26 918	28 542	28 443
Trnavský kraj	8 852	9 896	12 427	13 675	14 197	12 928
Trenčiansky kraj	7 771	8 081	9 537	10 503	11 220	10 265
Nitriansky kraj	7 416	8 126	8 756	9 509	10 495	9 928
Žilinský kraj	6 793	7 537	8 270	9 553	10 790	10 038
Banskobystrický kraj	6 910	6 565	7 537	8 450	9 330	8 425
Prešovský kraj	5 022	5 385	5 583	6 259	7 268	6 654
Košický kraj	7 392	7 721	8 599	9 362	10 194	9 022

Zdroj: Štatistický úrad SR

Medzi najväčšie podniky a zamestnávateľov v obci Mníšek nad Hnilcom patria spoločnosť so 100 %-nou majetkovou účasťou obce – Obecné lesy Mníšek nad Hnilcom, spol. s r. o., GO - HO Drevorez, spol. s r. o., Základná škola Mníšek nad Hnilcom a Poľnohospodárske družstvo Obnova.

Úroveň poskytovania služieb v obci Mníšek nad Hnilcom i v okresnom meste Gelnica je odrazom samotnej kúpyschopnosti a životnej úrovne obyvateľov. Kvalita služieb, konkurencia na trhu služieb a ich rozsah je determinovaný aj veľkosťou obce Mníšek nad Hnilcom a počtom jej obyvateľov.

Partnerské obce

Obec je členom MAS Hnilec v ktorej sa nachádza 19 partnerských obcí a 1 mesto.

Členstvo v lokálnych, regionálnych a celonárodných záujmových združeníach, občianskych združeníach a nadáciách

Obec Mníšek nad Hnilcom je členom nasledovných regionálnych a nadregionálnych združení:

1. ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska, Bezručova 9, 811 09 Bratislava
2. ZMOHR – Združenie miest a obcí Hnileckého regiónu, Banícke námestie 4, Gelnica
3. MAS Hnilec, Obchodná 7, 055 01 Margecany
4. SEZO-Spiš, združenie obcí (separovaný zber odpadov), Sadová 13, 052 01 Spišská Nová Ves

Zapojenie v nadregionálnych produktoch cestovného ruchu

Mníšek nad Hnilcom sa nachádza na trasách dvoch väčších turisticky zaujímavých trás, aj keď historické pamiatky v obci sa nachádzajúce nie sú jej súčasťou, ktorými sú Gotická cesta a Železná cesta.

Gotická cesta - V roku 1996 bola zrealizovaná myšlienka o vytvorení prvej turistickej trasy na Slovensku, nazvanej Gotická cesta. Predstavuje prvú tematickú kultúrno-poznávaciu cestu na Slovensku, spájajúca dve bývalé stolice Spiša a Gemer, dokonca prekračujúcu štátnu hranicu do Poľska a Maďarska. Gotickou cestou vznikol okruh s celkovou dĺžkou 276 km, prechádzajúci 9 mestami, 24 vidieckymi obcami a označený 270 informačnými tabuľami. Dobře značená cesta oboznamuje turistov s najväčšími kultúrno-historickými pamiatkami územia, ktoré vznikli v stredoeurópskom kontexte poväčšine v období rozvoja gotiky. Na jednotlivé pamiatky upozorňujú nainštalované hnedo-biele orientačné tabule s piktogramom v tvare gotickej klenby.

K najvýznamnejším pamiatkam lokalizovaným na trase patria: Chrám sv. Jakuba v Levoči, Spišský hrad, rímsko-katolícky kostol v Žehre, hrad Krásna Hôrka, kaštieľ v Betliari, evanjelický kostol v Štítniku a rímsko-katolícky kostol v Chyžnom. Gotická cesta prechádza aj veľmi zaujímavými a chránenými prírodnými územiami, z ktorých mnohé sú národnými parkami a viaceré prírodné pamiatky boli zapísané do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Obec Mníšek nad Hnilcom sa nachádza v rámci Gotickej cesty na jej spišsko-gemerskom okruhu.

Železná cesta - Slovenská železná cesta je kultúrna cesta spájajúca miesta bývalej ťažby železných rúd, výroby a spracovania železa a ďalších kovov. Na území dnešného Slovenska predstavovalo baníctvo a hutníctvo významné odvetvie, ktoré znamenalo ekonomický prínos pre štátne formy na tomto území. Jeho technická a technologická úroveň bola vysoká, často boli majstrovstvo ľudí, napr. zvonolejárov, technológie a výrobné zariadenia na špici v európskom i celosvetovom meradle. Obec Mníšek nad Hnilcom sa nachádza na slovenskej železnej ceste.

Karpatská cyklistická cesta - (evidenčné číslo: 2882), medzinárodná cyklotrasa prichádza na územie Košického samosprávneho kraja v Margecanoch a pokračuje cez mesto Gelnica, obce Prakovce, Mníšek nad Hnilcom, **Mníšek nad Hnilcom** a obec Smolník a Úhornianske sedlo do Maďarska cez hraničný priechod Domica - Aggtelek.

Hnilecká cyklomagistrála - (evidenčné číslo: CM 021) – jedna z hlavných cyklomagistrál v Slovenskej republike označených červenou farbou. Prechádza údolím rieky Hnilec, okrem iných i mestom Gelnica. Jej výraznou nevýhodou je smerové vedenie v trase cesty II/546.

Formulár č. A 8 - STEEP analýza (analýza externého prostredia)

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Zmeny populácie	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti	Vplyv na ŽP	Politika vlády v konkrétnej oblasti	Zmena postojov
Vysoký podiel obyvateľov poberajúcich sociálne dávky	Zavádzanie inovácií do výroby a služieb	Nízka miera podpory nových investícií	Využitie kvalitného ŽP ako potenciálu na rozvoj	Pomoc pre celý región z úrovne vlády SR	Komunitný rozvoj
Zmeny postojov a správania	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúci odbyt v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby	Štandardy na politickej scéne	Organizačná kultúra
Zmeny správania klientov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Možné finančné zdroje	Politika ŽP	Legislatíva	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Vplyv daňovej politiky	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné Hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie

Časť A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Obec Mníšek nad Hnilcom sa nachádza v Hnileckej doline, je situovaná mimo hlavných dopravných koridorov, čo ju znevýhodňuje vo vzťahu k prípadným investorom. Dopravná dostupnosť cestnou dopravou je pomerne komplikovaná, nie všetky úseky prístupových ciest od hlavného ťahu D1 (Bratislava – Košice) sú vo vyhovujúcom stave, preto všeobecne pre obce v Hnileckom regióne platí, že sú postihnuté vysokou mierou nezamestnanosti ekonomicky aktívneho obyvateľstva, čo vedie k vysokej migrácii trvale bývajúcich obyvateľov jednak mimo región, často aj mimo územie Slovenskej republiky.

Jedným z disponibilných prírodných zdrojov obce Mníšek nad Hnilcom sú okolité lesy vo vlastníctve Obecných lesov Mníšek nad Hnilcom, s.r.o., avšak napriek výrobným kapacitám (píly) nedochádza k základnému spracovaniu dreva v regióne, ale prevažná časť kvalitného dreva sa vyváža mimo región ako guľatina do spracovateľských závodov.

Nepriaznivá ekonomická situácia, slabá ekonomická sila obyvateľov tak zhoršuje aj podnikateľské prostredie, kedy terciárny sektor a súvisiace služby obyvateľstvu trpia nedostatkom disponibilného kapitálu a peňažného obeživa v súvislosti s osobnou spotrebou.

Historická ťažba medenej a striebornej rudy (v historických materiáloch sa spomínajú aj bane na zlato) v chotári obce Mníšek nad Hnilcom (podľa webovej stránky obce podzemie pod celou obcou

je vraj popretkávané štôľňami) vytvára predpoklady využiť tieto historické reálie na ďalší rozvoj obce formou ponuky cestovnému ruchu.

Formulár č. A 10 - SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
- Kvalita životného prostredia, tiché, pokojné prostredie a okolitá lesnatá krajina.- Historický „génus loci“ obce- Relatívne vysoká bezpečnosť a znalosť prostredia, osôb, dobré možnosti komunikácie v porovnaní s väčšími obcami a mestami.- Silné rodinné korene a vzťahy, blízkosť príbuzných.- V obci bol spracovaný a ukončený projekt pozemkových úprav.- Na cca 30% urobený rozvod verejného vodovodu v obci, je realizovaný prívodný rad pitnej vody do obce a vybudované sú vodojemy.- Prístupnosť základného školstva -možnosť navštevovať spoločný objekt Základnej školy s materskou školou v mieste bydliska.- Prístupnosť lekárskejších a lekárenských služieb- Fungujúca Opatrovateľská a Odľahčovacia služba- Sociálny program obce – poskytovanie zliav na stravu a zlacneného palivového dreva pre vybrané kategórie dôchodcov- Policajná stanica v obci- Činnosť Obcejnej hliadky- Obecný podnik Obecné lesy Mníšek nad Hnilcom, spol. s. r. o.- Prístupnosť autobusovej a železničnej dopravy- Vybavenosť obce službami- Vhodné možnosti pre športovanie a turistiku v okolí obce.- Historické pamiatky v obci a v širšom okolí.- Tradičné spoločenské kultúrne a spoločenské podujatia v obci.- Motokrosový areál v obci.- Rekonštruovaná požiarna zbrojnica	- Chýbajúci rozvod verejného vodovodu pre cca 70 % prípojok v obci, chýba kanalizácia a ČOV.- Pokles záujmu občanov o veci verejné a život v obci.- Pomerne vysoký počet príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít v obci.- Vysoké percento rómskych detí na základnej škole.- Slabšia informovanosť a propagácia obce.- Nedostatok pracovných príležitostí a vysoká miera nezamestnanosti.- Slabo finančne ohodnotené pracovné miesta.- Slabé až nejestvujúce uplatnenie sa a realizácia po skončení štúdia.- Chýbajúce nájomné byty - mladé rodiny nejavia záujem opravovať neobývané staršie domy.- Chýbajúci bankomat- Chýbajúce vhodné priestory na stretávanie sa dôchodcov resp. Denný stacionár pre dôchodcov.- Nedostatočná kapacita opatrovateľskej služby.- Železničná stanica lokalizovaná v periférnej časti obce- Chýbajúce chodníky pre peších- Chýbajúce parkovacie plochy- Nedostatočná realizácia protipovodňových opatrení v obci- Neregulované miestne vodné toky (predovšetkým potok Leják)- Vytváranie nelegálnych čiernych skládok odpadu.

s doplnenou hasičskou technikou.

- Hudobné telesá - zmiešaný spevokol Spitzenberg a dychová hudba Posauenchor.

- Pravidelné podujatia, ktoré organizuje Karpatsko-nemecký spolok – miestna skupina a Dom stretnutia regiónu Dolný Spiš.

- Revitalizované centrum obce s obecným parkom.

Príležitosti

- Dostavba verejného vodovodu, realizácia kanalizácie a ČOV.

- Rekonštrukcia a plnohodnotné využitie všetkých priestorov Kultúrneho domu.

- Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny.

- Vybudovanie a sprevádzkovanie komunitného centra.

- Zriadenie Domova dôchodcov resp. Stacionára pre dôchodcov a chorých občanov, ktorí potrebujú trvalú opatrovateľskú službu

- Zhodnocovanie vyťaženého dreva, prípadne spracovanie drevotriesky obecným podnikom Obecné lesy Mníšek nad Hnilcom, s. r. o.. príp. v spolupráci s drevospracujúcimi prevádzkami v obci

- Vytvorenie obecného podniku s možnosťou zamestnávania nízkokvalifikovaných i neprispôsobivých občanov.

- Vybudovanie Obchodno – relaxačného a športovo – oddychového centra

- Využitie neobývaných rodinných domov na chalupárčenie.

- Využitie bývalých banských štôlní ako atrakcie pre turistických návštevníkov

- Vybudovanie plnohodnotného zberného dvora na triedený odpad.

- Blízkosť Ružínskej priehrady, Slovenského raja, a ďalších lokalít, ktoré prispievajú rozvoju

Ohrozenia

- Odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia alebo do väčších miest v rámci Slovenskej republiky.

- Zvyšujúci sa podiel neprispôsobivých občanov na celkovej populácii.

- Veľký nedostatok až žiadna ponuka pracovných príležitostí, vysoká nezamestnanosť.

- Nízka príjmová úroveň obyvateľov a s tým súvisiaca znížená kúpyschopnosť obyvateľstva.

- Nedostatok financií pre rozvojové aktivity.

- Nevyužitie zdroje EÚ v programovacom období 2014 – 2020.

- Nekoordinovanosť zámerov rozvoja produktov cestovného ruchu v meste a v blízkom okolí.

- Rastúca konkurencia na trhu cestovného ruchu v regióne Hnileckej doliny a jej blízkeho okolia.

- Pretlak súkromných investícií na úkor kvality životného prostredia.

- Hypermarketová kultúra obyvateľov.

- Čierne skládky odpadov.

- Nevyhovujúci stav budov vo vlastníctve obce (Základná škola, Dom smútku a pod.).

cestovného ruchu.

- Aktívna spolupráca medzi obcou a podnikateľmi.

- Príprava pozemkov na individuálnu bytovú výstavbu.

- Výstavba, rekonštrukcie a obnovy miestnych komunikácií, chodníkov, parkovísk a prísluších zariadení.

Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroje informácií a vyhodnotenie realizácie opatrení predošlého PHSR

Podkladové materiály, zdroje informácií

V rámci spracovania analytickej časti PHSR obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015 – 2020 boli spracovateľmi v zmysle platnej metodiky PHSR aplikované **povinné podporné dokumenty a plánovacie formuláre** priebežne uvádzané v rámci tejto kapitoly alebo tvoriace samostatné prílohy dokumentu PHSR.

V rámci procesu prípravy a spracovania PHSR boli realizované zasadnutia pracovných skupín (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej), na ktorých si v úvode pracovná skupina zvolila svojho vedúceho a zapisovateľa a následne prebehlo pracovné rokovanie k téme zasadnutia pracovnej skupiny. Z rokovania pracovných skupín boli spracované záznamy. Zároveň boli realizované tri kolá dotazníkového prieskumu, ktorý patrí medzi najúčinnšie formy zapojenia odbornej aj laickej verejnosti do prípravy PHSR. Zároveň sa tak umožňuje obyvateľom participovať na tvorbe vízie a prioritách rozvoja územia v ktorom žijú, ako aj prevziať zodpovednosť za kvalitu svojho života. Využitím rôznych foriem dotazníka (on-line verzia, elektronická verzia a tlačaná verzia) sme sa snažili čo najviac sa priblížiť ku všetkým skupinám obyvateľstva za účelom získania čo najširšej vzorky respondentov.

Formulár č. A 3 – Plánovací formulár prieskumu

Dôležité otázky	Zdôvodnenie	Poznámky
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Tieto informácie budú tvoriť základ údajovej základne, z ktorej sa bude vychádzať pri tvorbe samotného dokumentu.	
Čo je jeho cieľom?	Zapojenie odbornej aj širokej verejnosti do procesu tvorby diela. Získanie pohľadu obyvateľa obce na riešenu problematiku.	
Akým spôsobom sa bude uskutočňovať?	Realizovať sa bude formálne – 3 typmi dotazníka z ktorých každý bude zameraný na inú cieľovú skupinu a neformálne – umožnením pripomienkovania a diskusie so zapojenými odborníkmi pre každého záujemcu.	
Aké budú finančné nároky?	Náklady na prípravu dotazníkov sú zahrnuté v cene diela. Procesy spojené s realizáciou prvých dvoch dotazníkov sú v cene diela v spolupráci s určeným zamestnancom obecného úradu. Procesy	

	spojené s tretím dotazníkom – dotazník pre širokú verejnosť – budú zabezpečované prioritne obcou Mníšek nad Hnilcom.	
Aké budú časové nároky?	Prvý dotazník bol realizovaný v priebehu apríla 2015. Druhý dotazník bol realizovaný v júni 2015. Tretí dotazník pre obyvateľstvo bol distribuovaný v priebehu augusta a septembra.	
Kto bude za realizáciu prieskumu zodpovedný?	Príprava dotazníkov je v gescii spracovateľa. Zber vyplnených dotazníkov bude prebiehať v gescii obecného úradu. Spracovanie dotazníkov má na starosti spracovateľ.	

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre spracovanie PHSR obce Mníšek nad Hnilcom boli rovnako **použité kvantitatívne a kvalitatívne údaje**, ktoré pre jednotlivé spracovávané oblasti archivujú a verejne sprístupňujú na svojom webovom sídle verejnoprávne a štátne organizácie a samospráva na miestnej alebo regionálnej úrovni:

Tab.: Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát		
Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Košický samosprávny kraj	www.vucke.sk
Bývanie	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Obecný úrad Mníšek nad Hnilcom	www.mnisek.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obecný úrad Mníšek nad Hnilcom	www.mnisek.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
Zdravotníctvo	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
Ekonomická situácia	Obecný úrad Mníšek nad Hnilcom	www.mnisek.sk
	Železničná spoločnosť Slovensko a. S.	www.slovakrail.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Technická infraštruktúra a vybavenosť, prírodné podmienky a kvalita životného prostredia	Ministerstvo životného prostredia SR	www.minzp.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Obecný úrad Mníšek nad Hnilcom	www.mnisek.sk
	Hlavný banský úrad v Banskej Štiavnici	http://www.hbu.sk/

Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava	http://www.shmu.sk/sk/?page=1
Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava	http://www.geology.sk/new/
Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Banská Štiavnica	http://www.svp.sk/svp/default.asp
Štátna ochrana prírody SR Banská Bystrica	http://www.sopsr.sk/web/
Ministerstvo vnútra SR	www.minv.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Súčasťou analýzy vonkajšieho a vnútorného prostredia bolo i Ex-post hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania PHSR, pričom účelom tejto tabuľky je analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možností ich financovania z rôznych zdrojov vrátane hodnotenia ich príspevku k rastu alebo rozvoju územia, tvorbe nových pracovných miest a k zlepšeniu kvality života obyvateľov. Tabuľka je zároveň východiskom pre vytvorenie tabuliek P1 a F6.

Formulár č. U 6 - Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR vrátane hodnotenia čerpania finančných prostriedkov pri realizácii PHSR – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Mníšek nad Hnilcom pôsobí niekoľko podnikateľských subjektov, ktoré zamestnávajú časť pracujúceho obyvateľstva. Bol spracovaný zoznam vybraných podnikateľských subjektov, s uvedením niektorých údajov charakterizujúcich ich podnikateľské aktivity podľa nižšie uvedenej štruktúry údajov. Do formulára č. A 4 boli zaradené iba najvýznamnejšie podnikateľské subjekty, pričom najdôležitejším faktorom je výška pridanej hodnoty, ktorá naznačuje rozvojový potenciál subjektu. Tieto subjekty budú oslovené na spoluprácu pri tvorbe a realizácii PHSR.

V tabuľke nie sú uvedené len podnikateľské subjekty, ktoré majú v obci Mníšek nad Hnilcom sídlo, do tabuľky sú zaradené aj podnikateľské subjekty, ktoré majú v obci svoju prevádzku.

Formulár č. A 4 - Evidencia podnikateľských subjektov – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Mníšek nad Hnilcom pôsobí viacero mimovládnych organizácií, zaoberajúcich sa rôznymi aktivitami. Bol spracovaný zoznam mimovládnych organizácií, s uvedením niektorých údajov charakterizujúcich ich aktivity.

Formulár č. A 5 - Evidencia mimovládnych organizácií – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Mníšek nad Hnilcom, k termínu vypracovania PHSR, nie sú v štádiu realizácie významné investície. Podrobnosti k týmto investičným aktivitám sú v nižšie uvedenom formulári podľa tam uvedenej štruktúry údajov.

Formulár č. A 7 - Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu aktualizácie PHSR, resp. vypracovania nového PHSR (pipeline) – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

Časť B - Strategická časť

Strategická časť PHSR, ako druhá kapitola tohto dokumentu, plynulo nadväzuje na predchádzajúcu analytickú časť a vychádza aj z informácií v nej obsiahnutých. Obsahom tejto časti je hlavne špecifikácia stratégie rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určenie globálnych, špecifických, tematických a územných cieľov pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky.

Strategická časť obsahuje:

1. Víziu územia;
2. Formuláciu a návrh stratégie;
3. Výber a popis cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Hlavné výzvy, ktorým čelí súčasný svet a ku ktorým patrí predovšetkým globalizácia, demografické zmeny populácie a tlak na zdroje, si vyžadujú nový prístup a urýchlené konanie aj zo strany Európskej únie. S ohľadom na tieto skutočnosti, predstavila Európska komisia v marci 2010 stratégiu Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, ktorá predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí.

Koordinácia jednotlivých členských krajín EÚ a integrácia štrukturálnych politík je zabezpečená prostredníctvom vyššie spomínanej spoločnej **Stratégie Európa 2020**. Na túto, v Slovenskej republike, priamo nadväzuje **Národný program reforiem SR**, ktorý predstavuje súbor politík, ktorých cieľom je prekonať súčasnú krízu a podporiť rast hospodárstva a zamestnanosti. Tento bol schválený uznesením vlády SR č. 256/2011 dňa 20. 04. 2011 a boli v ňom spresnené aj národné ciele.¹

Stratégia Európa 2020 identifikuje 3 priority:

- 1.) inteligentný rast (tvorba hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii);
- 2.) udržateľný rast (podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje);
- 3.) inkluzívny rast (podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť)¹

a 5 cieľov: a) zvýšiť mieru zamestnanosti; b) investovať do výskumu a vývoja; c) zmena klímy a energetika; d) vzdelávanie; e) sociálna inklúzia.

Európska únia si musí stanoviť, aký pokrok chce dosiahnuť do roku 2020. Na tento účel navrhuje Komisia nasledovné hlavné ciele EÚ v jednotlivých oblastiach (viď prílohu č. 1):

- **Zamestnanosť:** Miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20-64 by mala dosiahnuť 75%
- **Výskum a vývoj:** Úroveň investícií do výskumu a vývoja by mala dosiahnuť 3% HDP EÚ.

¹ www.eu2020.gov.sk/europa-2020

- **Zmena klímy a energetickej udržateľnosti:** Je potrebné dosiahnuť ciele “20/20/20” v oblasti klímy/energie (vrátane zvýšenia záväzku, pokiaľ ide o zníženie emisií, na 30%, ak budú vhodné podmienky).
- **Vzdelávanie:** podiel ľudí, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku, by sa mal znížiť pod 10% a minimálne 40% mladých ľudí by malo mať vysokoškolské vzdelanie.
- **Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu:** o 20 miliónov menej ľudí by malo byť ohrozených chudobou.

Tieto ciele sa vzájomne dopĺňajú a sú nevyhnutné na dosiahnutie celkového úspechu. Komisia v stratégii navrhuje, aby členské štáty pretransformovali ciele EÚ na vnútroštátne ciele a postupy a aby každý členský štát prispôsobil stratégiu Európa 2020 svojim podmienkam.

Európska Komisia pravidelne vydáva odporúčania pre jednotlivé členské štáty, ktoré vychádzajú z plnenia cieľov definovaných v národných strategických dokumentoch. Na roky 2015 - 2016 platia pre Slovenskú republiku odporúčania, aby boli prijaté opatrenia s cieľom:

1. zlepšiť nákladovú efektívnosť sektora zdravotníctva, a to aj zefektívnením riadenia nemocničnej starostlivosti a posilnením primárnej zdravotnej starostlivosti; prijať opatrenia na zvýšenie výberu daní.
2. prijať dodatočné opatrenia na riešenie dlhodobej nezamestnanosti, a to zavedením aktivačných opatrení, druhej šance na vzdelávanie a vysoko kvalitnej odbornej prípravy prispôbenej potrebám jednotlivcov; zlepšiť motivačné opatrenia pre ženy, aby zostali v zamestnaní alebo sa do zamestnania vrátili, a to zlepšením poskytovania služieb starostlivosti o deti.
3. zlepšiť odbornú prípravu učiteľov a atraktívnosť učiteľskej profesie, aby sa zvrátilo zhoršovanie študijných výsledkov; zvýšiť účasť rómskych detí v hlavnom vzdelávacom prúde a na vysoko kvalitnom vzdelávaní v ranom detstve.
4. posilniť investície do infraštruktúry, zlepšiť a racionalizovať administratívne postupy získavania územných a stavebných povolení; zvýšiť mieru hospodárskej súťaže a zlepšiť mechanizmy dohľadu pri verejnom obstarávaní.

Viacere problémy, ktorým Európa čelí v ekonomickej, environmentálnej a sociálnej oblasti, poukazujú na potrebu integrovaného a územného miestneho prístupu, ktorý zabezpečí efektívnu odozvu. Tento prístup je viacozmerný, zameraný na charakteristiky a výsledky jednotlivých miest, ktoré môžu znamenať prekročenie tradičných administratívnych hraníc a môže vyžadovať väčšiu ochotu zo strany rôznych vládnych úrovní spolupracovať a koordinovať činnosti na dosiahnutie spoločných cieľov.

Toto všetko je v súlade s novým cieľom územnej súdržnosti, ktorý priniesla Lisabonská zmluva potvrdzujúca, že ekonomickú a sociálnu súdržnosť na európskej úrovni nemožno dosiahnuť bez hlbšieho zamerania sa na územný vplyv politiky EÚ. Z tohto dôvodu nariadenie o spoločných ustanoveniach predstavilo nové integračné nástroje, ktoré sa môžu použiť na implementáciu územných stratégií na danom mieste, pričom spájajú tematické ciele stanovené v dohodách o partnerstve a v operačných programoch s územným rozmerom: miestny rozvoj riadený spoločnosťou (články 32-35 nariadenia o spoločných ustanoveniach) a integrované územné investície (článok 36 nariadenia o spoločných ustanoveniach).

Integrovaný prístup možno chápať v dvoch rovinách. Prvá z nich je prierezové zapojenie všetkých relevantných aktérov do strategického plánovania a riadenia, druhá rovina predstavuje plánovanie a realizáciu obsahovo prepojených a vzájomne previazaných jednotlivých druhov rozvojových cieľov a opatrení v konkrétnych územných úrovniach. V optimálnom prípade dochádza k prelínaniu oboch týchto úrovní.

Východiská pre realizáciu integrovaného prístupu v SR zakotvuje Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020 (ďalej iba „Partnerská dohoda SR“), v ktorej sú popísané všetky tri základné spôsoby realizácie integrovaného prístupu v zmysle legislatívy EÚ pre nové programové obdobie 2014 – 2020:

- integrované územné investície,
- trvalo udržateľný rozvoj miest ,
- komunitne vedený miestny rozvoj.

Integrované územné investície (ďalej iba „IÚI“) predstavujú prvok strategického a výsledkovo orientovaného prístupu s cieľom riešiť potreby a výzvy regiónov podľa ich špecifických potrieb. V podmienkach SR budú IÚI realizované formou **regionálnych integrovaných územných stratégií** na úrovni regiónu NUTS III. Regionálne integrované územné stratégie (ďalej iba „RIÚS“) je možné vnímať ako aplikáciu integrovaného prístupu prostredníctvom integrovaných územných investícií definovaných v čl. 36 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013. Cieľom je prostredníctvom RIÚS dosiahnuť čo najväčšie synergické efekty na území. V nadväznosti na dosiahnutie územnej koncentrácie zdrojov EÚ budú RIÚS pokrývať celé územie SR tak, aby ich rozvojové zámery vychádzali zo špecifických potrieb regiónov a funkčného využitia územia a mali dopad pre čo najväčšiu skupinu obyvateľov.

Trvalo udržateľný rozvoj miest (ďalej iba „TURM“) je v zmysle článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013² založený za realizácii integrovaných stratégií zameraných na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických, demografických a sociálnych problémov mestských oblastí, pričom minimálne 5 % zdrojov EFRR, vyčlenených pre každý členský štát je povinný investovať do opatrení týkajúcich sa TURM. V súlade s Partnerskou dohodou SR bude TURM v SR aplikovaný prostredníctvom IÚI financovaných z prioritných osí IROP ako súčasť RIÚS.

Podpora do ostatných identifikovaných oblastí prispievajúcich do TURM, ktoré IROP tematicky nepokrýva, a teda nad rámec článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013, môže byť zabezpečená z príslušných operačných programov prostredníctvom mechanizmu zvýhodňovania žiadostí o NFP prispievajúcich k TURM vo výberovom procese, resp. prostredníctvom vyhlasovania priamo cielených výziev na realizáciu opatrení TURM.

Miestny rozvoj vedený komunitou³ (ďalej len „CLLD“) je nástrojom pre zapojenie občanov na miestnej úrovni pre lepšie riešenie sociálnych, environmentálnych a ekonomických výziev. Ide o prístup s relatívne malými finančnými investíciami, realizované operácie majú predovšetkým lokálny charakter, ale môžu mať podstatný vplyv na život ľudí v danom území. Prístup CLLD vychádza z prístupu LEADER založeného na MAS a stratégiách miestneho rozvoja.

Na podporu CLLD sa bude využívať EPFRV prostredníctvom PRV (prístup LEADER) a EFRR prostredníctvom IROP. CLLD však je nie je súčasťou RIÚS. Pokiaľ bude na danom území zriadená MAS implementujúca príslušnú stratégiu miestneho rozvoja, územne sa bude prekrývať s časťou územia RIÚS. Z dôvodu zamedzenia duplicity podpory je deliaca línia medzi stratégiami miestneho rozvoja a RIÚS vymedzená rámcovo na úrovni veľkosti projektu - prostredníctvom RIÚS by mali byť podporované investične náročnejšie projekty a projekty so subregionálnym a regionálnymi dopadom; prostredníctvom CLLD projekty menšieho rozsahu s miestnym dopadom.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006.

³ CLLD je definovaný v článkoch 32-35 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

Všetky strategické ciele územnej samosprávy na Slovensku musia vychádzať a byť kompatibilné s nadradenou dokumentáciou prijatou na regionálnej, celoštátnej alebo celoeurópskej úrovni. Jedným zo základných dokumentov, ktorý vymedzuje činnosti a aktivity na nasledujúce obdobie je **Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020**. Tento dokument je základom pre čerpanie fondov Európskej únie na území Slovenskej republiky, kde tvoria investície z týchto zdrojov drvivú väčšinu verejných výdavkov. Na základe týchto faktov je nevyhnutné spomenúť aspoň základné fakty a konštatovania v ňom obsiahnuté:

- V nadväznosti na identifikovaný rozvojový potenciál regiónov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a investícií posilňujúcich ich hospodársky a sociálny rast⁴, koncentruje Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020 (ďalej len „PD SR“) **oprávnené príspevky EŠIF do tých geografických územných jednotiek, v ktorých sa dá očakávať najvyššia miera efektívnosti využívaných investícií na riešenie špecifických problémov regiónu, prostredníctvom využívania ich miestneho potenciálu a zdrojov.**

Z pohľadu regionálneho prístupu, bude strategickým cieľom PD SR zabezpečiť implementovanie investičných priorít do priestorov, ktoré majú najvyšší rozvojový potenciál pre danú prioritnú oblasť. Cieľom je integrovať investičné aktivity tak, aby sa stali multiplikátormi ďalšieho rozvoja danej geografickej jednotky, ako aj rozvoja k nej príľahlého územia.

- Základným východiskom na riešenie územnej a tematickej koncentrácie pre rozhodovanie o umiestňovaní Európskych štrukturálnych a investičných fondov podporovaných investičných aktivít je rozvoj územia a polycentrickej sídelnej štruktúry, definovanej v celoštátnom územnoplánovacom dokumente – Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011⁵ (ďalej len „KURS“) ktorá definuje tzv. centrá osídlenia a ťažiská osídlenia. **Tieto sú dobre dostupné pre obyvateľov ich zázemí a preto sú vhodnými priestormi pre koncentráciu vybraných investičných aktivít, ktoré uspokojujú aj požiadavky a potreby obyvateľov ich zázemia.** Popri centrách osídlenia a ťažiskách osídlenia majú významný rozvojový význam v celom priestore SR rozvojové osi. Tieto predstavujú jeden z najvýznamnejších prvkov distribúcie rozvojových impulzov pre čo najväčšie plošné pôsobenie rozvojových aktivít. Rozvojové osi sú súčasťou tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj, vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sa na sídelnú štruktúru kladú z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.⁶
- **V SR sa v dôsledku hospodárskej krízy neustále prehľbuje problém nezamestnanosti, chudoby, sociálneho vylúčenia, či celkového zníženia životnej úrovne občanov. Osoby s nedostatočnými kompetenciami a kvalifikáciou sú najohrozenejšou skupinou na trhu práce a najväčšou bariérou udržateľného rozvoja SR.** Kvalita odborného vzdelávania a prípravy nedostatočne reaguje na aktuálne potreby trhu práce a nedokáže pripraviť kvalifikovanú pracovnú silu v takej miere, aby bola schopná bezprostredne, po ukončení štúdia, vstúpiť do pracovného procesu.

⁴Analýza rozvojového potenciálu regiónov SR a ich územných rozdielov s priemetom na tematickú koncentráciu EŠIF v Partnerskej dohode SR na roky 2014 – 2020, <http://www.nsrr.sk/sk/programove-obdobie-2014---2020/negociacie-k-priprave-partnerskej-dohody-sr-a-op/>

⁵Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, schválená uznesením vlády SR a jej záväzná časť vydaná nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z., Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2011 uznesením vlády SR č. 513/2011 a jej záväzná časť vydaná nariadením vlády SR č. 461/2011 Z. z.

⁶Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, str. 60

- Kľúčovými výzvami pre SR v nasledujúcom období sú: reštrukturalizácia systému vzdelávania v záujme zvýšenia zamestnanosti a mobility pracovnej sily, aktivizácia ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením za účelom ich začlenenia, deinštitucionalizácia sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, **podpora aktívneho a zdravého starnutia vrátane dlhodobej starostlivosti**⁷ a integrácia marginalizovaných rómskych komunit (ďalej len „MRK“). **Ďalšou výzvou je starostlivosť o deti do 3 rokov veku (t. j. zosúladovanie rodinného a pracovného života) a dostupnosť predškolského vzdelávania.**
- Kľúčové problémy trhu práce, ktorým musí SR v nasledujúcom období čeliť sú: **vysoká nezamestnanosť a nízka zamestnanosť** (najmä žien, starších a nízkokvalifikovaných), dlhodobá nezamestnanosť, nezamestnanosť mladých ľudí, nedostatočná účinnosť a efektívnosť aktívnej politiky trhu práce a nízka mobilita domácej pracovnej sily.
- Prejavom nerovnováhy na trhu práce je miera voľných pracovných miest, ktorá je v SR pod priemerom EÚ. V roku 2012 bolo v SR z 1 000 pracovných miest v priemere voľných len 8. Priemer EÚ bol 15 voľných miest, čo znamená, že miera voľných pracovných miest v roku 2012 dosiahla 1,5 %.
- **Podiel pracujúceho obyvateľstva vo veku 20-64 rokov je v SR pod priemerom EÚ a posledné roky stagnuje okolo podielu 65,0%. Národný cieľ pre SR, vyplývajúci zo stratégie Európa 2020, je pre oblasť zamestnanosti stanovený na úrovni 72 %.** Pod priemerom EÚ je SR aj v miere zamestnanosti starších ľudí (vo veku 55-64 rokov) a miere zamestnanosti žien vo veku 20-64. Možnosť zamestnania starších ľudí je nepriaznivo ovplyvnená viacerými faktormi, napríklad aj nedostatočným prístupom k celoživotnému vzdelávaniu, absenciou systému poradenstva vo vzdelávaní zamestnaných dospelých, čo osobitne platí pre špecifickú skupinu starších ľudí. Miera zamestnanosti nízkokvalifikovaných osôb (ISCED 0–2) v SR (29,5 % v roku 2012) je v rámci EÚ najnižšia. V roku 2012 dosiahla len 57 % úrovne EÚ. **K situácii narastajúcej nezamestnanosti a slabšej ekonomickej nezávislosti žien negatívne prispieva aj nedostatok služieb starostlivosti o deti.** Od roku 2006 sa každý rok zhoršuje dostupnosť materských škôl (ďalej len „MŠ“) a využívanie zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov patrí medzi najnižšie v EÚ.
- **V roku 2012 bola miera nezamestnanosti v SR (14 %) šiestou najvyššou a dlhodobá miera nezamestnanosti (9,4%) štvrtou najvyššou v EÚ.** Miera nezamestnanosti osôb s nízkym stupňom vzdelania (44,7 %) presiahla viac ako trojnásobne celkovú mieru nezamestnanosti.
- Najpočetnejšiu skupinu nezamestnaných absolventov stredných škôl tvorili absolventi študijných spoločenských odborov a služieb⁸, nasledujú absolventi študijných odborov s rozšíreným praktickým vyučovaním a absolventi učebných odborov.
- **Bariérami, ktoré bránia zvýšeniu zamestnanosti, sú najmä nesúlad medzi vzdelaním a získanými zručnosťami pre potreby trhu práce, nedostatočná pripravenosť stredných odborných škôl reagovať na meniace sa potreby trhu práce, ako aj slabé prepojenie terciárneho vzdelávania a trhu práce.**
- V súvislosti so stratégiou Európa 2020 a NPR **je potrebné realizovať opatrenia na podporu zamestnanosti a mobility pracovnej sily** s cieľom do roku 2020 dosiahnuť 72 % mieru zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 - 64 rokov a 3 % mieru dlhodobej nezamestnanosti. Nevyhnutnosťou je taktiež podpora kapacít v oblasti sociálneho dialógu, ktoré svojimi návrhmi na realizáciu opatrení účinne prispievajú k realizácii politik v oblasti podpory podnikania, zamestnanosti a identifikácie nezamestnanosti.

⁷Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020, MPSVR SR

⁸Zdroj: ÚIPŠ Uplatnenie absolventov stredných škôl v praxi. Bratislava: 2011

- Pre podporu rastu priaznivého pre zamestnanosť je potrebné rozvíjať vnútorný kultúrny potenciál regiónov, vrátane konverzie upadajúcich priemyselných oblastí a rozvoja kultúrnych zdrojov.
- V súvislosti so stratégiou Európa 2020 a NPR je potrebné v oblasti sociálnej inklúzie a chudoby dosiahnuť cieľ zníženia miery populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020.
- Vo vzťahu k špecifickým odporúčaniam Rady EÚ pre SR je potrebné v odbornom vzdelávaní **posilniť poskytovanie praktickej výučby priamo v podnikoch, vo vysokoškolskom vzdelávaní vytvoriť programy orientované na pracovný trh a podporiť odovzdávanie znalostí podporou spolupráce medzi VŠ, výskumnou komunitou a podnikateľským sektorom.**
- V odbornom vzdelávaní a príprave je potrebné posilniť **zavádzanie prvkov duálneho systému vzdelávania** a poskytovanie praktickej výučby priamo u zamestnávateľov.

Pre formuláciu vízie a návrh stratégie obce Mníšek nad Hnilcom je nevyhnutné brať do úvahy návrhy a smerovanie zapracované aj do ďalších dokumentov na národnej a regionálnej úrovni. Za všetky spomeňme aspoň Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (NSRR SR), ktorá bola aktualizovaná v máji 2014 (Uznesenie Vlády SR č. 222/2014) a aktuálne PHSR na úrovni Košického samosprávneho kraja, ktoré však v čase tvorby stratégie rozvoja obce ešte nebolo dokončené.

Aktualizácia Národnej stratégie uvádza hlavné faktory rozvoja regiónov Slovenska, analyzuje regionálne disparity, predkladá prognózu hospodárskeho vývoja v regiónoch Slovenska. Hodnotí východiskový stav a predkladá princípy zásadného smerovania v prioritných oblastiach, na ktoré je potrebné - aj v súlade so stratégiou Európa 2020 - kľásť v regionálnom rozvoji Slovenskej republiky hlavný dôraz.

Vízia obce Mníšek nad Hnilcom

V zmysle aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky sa očakáva, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál, ako svoju konkurenčnú výhodu, s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely. Počas realizácie aktualizovanej NSRR SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť, vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2014 až 2020 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná nasledovne:

“Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.”

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja podľa aktualizovanej NSRR SR je stanovený nasledovný strategický cieľ: *“Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja”.*

Stanovenie vízie obce predstavuje želaný a očakávaný stav, ktorý si obec z dlhodobého hľadiska vytýčila na dosiahnutie. Vymedzuje rámec pre definovanie strategických a tematických cieľov na obdobie nasledujúcich rokov.

Obec Mníšek nad Hnilcom má stanovenú nasledovnú víziu, ktorá vychádza tak z minulého obdobia ako aj očakávaní pre nasledujúce roky s dlhodobým výhľadom: „*Chceme aby v roku 2020 bol Mníšek nad Hnilcom:*

- *bezpečnou, dobre hospodáriacou a vhodne riadenou obcou;*
- *obcou aktívne podporujúcou rozvoj podnikania a kvalitnej infraštruktúry;*
- *obcou chrániacou a zveľaďujúcou kultúrne i prírodné dedičstvo;*
- *obcou uvedomelých, sebavedomých a vzdelaných ľudí, s pozitívnym a aktívnym prístupom k činnostiam na rozvoj komunity;*
- *obcou vhodnou pre život obyvateľov (dostatočná ponuka práce, vhodné spojenia do najbližších centier, čistá a zdravá obec)“.*

Stratégia rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom

Definovanie stratégie rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom nadväzuje na výsledky analýz, vychádza z poznania komplexného vnútorného prostredia a potrieb obyvateľov obce. Do riešenia pomerne širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Zároveň vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a regionálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri zabezpečení plánovaných zmien, ktorého dôležitým predpokladom je dobrá informovanosť kľúčových aktérov a ich spolupráca.

Osobitná pozornosť v stratégii je venovaná koordinácii rozvojových zámerov obce, ktoré budú cez schválené operačné programy spolufinancované zo zdrojov európskych fondov. Je spracovaná v súlade s už spomínanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá obsahuje nasledujúce prioritné oblasti:

PO 1 Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu

PO 2 Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva

PO 3 Štrukturálne zmeny

PO 4 Poznatkovo orientovaná ekonomika

PO 5 Ochrana a tvorba životného prostredia

Tieto sú premietnuté do prioritných oblastí navrhovaných v stratégii rozvoja obce s prispôbením podmienkam úrovne samosprávy a tiež zlúčením PO 2 – PO 4 do jednej spoločnej prioritnej oblasti – Hospodárska politika.

Pre naplnenie vízie a na dosiahnutie cieľov si obec Mníšek nad Hnilcom stanovila tri nasledovné hlavné prioritné oblasti / politiky:

1. **Sociálna politika** – zahŕňa oblasť trhu práce, školstvo a vzdelávanie, sociálne služby a sociálnu infraštruktúru (sociálnu, bytovú a zdravotnícku), kultúru a šport, rozvoj a podporu partnerskej spolupráce.

2. **Hospodárska politika** – pozostáva z oblastí so zameraním na podnikateľské prostredie (podpora malého a stredného podnikania a pod.), na podporu remeselnej a poľnohospodárskej výroby, rozvoj cestovného ruchu, rozvoj dopravnej (miestne komunikácie, parkovacie miesta, chodníky, cyklo doprava a pod.) a ostatnej technickej infraštruktúry (obecný rozhlas, kamerový systém, osvetlenie, verejné toalety a pod.), efektívna verejná správa, výskum a inovácie, kultúrny a kreatívny

priemysel (ide o priemysel, ktorý pridáva výsledkom duševnej tvorivej činnosti hospodársku hodnotu, zahŕňa najmä umenie, podporu tradičných remesiel, folklóru a pod.)

3. Environmentálna politika – so zameraním na odpadové hospodárstvo, vodné hospodárstvo (vodovod, kanalizácia, protipovodňové opatrenia, opatrenia vedúce k prevencii pred živelnými pohromami), na ochranu a tvorbu zložiek životného prostredia (ovzdušie, zeleň v obci, zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov a pod.), na ochranu prírody a krajiny.

Prostredníctvom týchto prioritných oblastí, ďalej rozpracovaných do jednotlivých opatrení, bude obec naplňať víziu rozvoja naplňaním cieľov; vytvárať podmienky pre zvyšovanie kvality života obyvateľov obce, pre konkurencieschopný hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality životného prostredia s rešpektovaním strategických cieľov Košického samosprávneho kraja.

Globálne ciele rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom

Globálne ciele sú 3 a kopírujú počet a zameranie prioritných oblastí definovaných v rámci metodiky na spracovanie PHSR. Prioritnými oblasťami sú: 1. Prioritná oblasť – Hospodárska, 2. Prioritná oblasť – Sociálna a 3. Prioritná oblasť – Environmentálna. Každá z nich má priradený globálny cieľ, ktorý by sme chceli dosiahnuť do roku 2020:

1. Hospodárska - Rozvinutá ekonomika produkujúca ďalšie rozvojové impulzy;
2. Sociálna - Zabezpečené všetky verejné služby občanom;
3. Environmentálna - Kvalitné životné prostredie a aktivity obce a jej občanov zabezpečujúce pozitívne vplyvy na životné prostredie.

Špecifické ciele rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom

Špecifických cieľov je celkovo 12, pričom v sú rozdelené do jednotlivých prioritných oblastí – Hospodárska (5 cieľov), Sociálna (5) a Environmentálna (2). Sú to nasledovné:

- 1.1 Podpora súkromného podnikania
- 1.2 Rozvoj turistickej infraštruktúry a služieb pre turistov
- 1.3 Posilnenie kvality a možností formálneho i neformálneho vzdelávania
- 1.4 Rozvoj informatizácie a elektronizácie obce
- 1.5 Zlepšenie ekonomickej kondície obce
- 2.1 Zabezpečenie možností bývania pre všetky kategórie obyvateľov
- 2.2 Pokračovanie a zintenzívnenie komunitnej práce
- 2.3 Zabezpečenie adekvátnej starostlivosti o znevýhodnené skupiny obyvateľstva
- 2.4 Podpora a rozvoj ďalších oblastí občianskeho života
- 2.5 Prevencia kriminality a zabezpečenie ochrany osôb a majetku
- 3.1 Podpora aktivít a procesov pri zabezpečovaní ekologických funkcií územia
- 3.2 Podpora aktivít a procesov zlepšujúcich kvalitu životného prostredia.

Tematické ciele rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom

Každý zo špecifických cieľov obsahuje minimálne jeden, maximálne tri tematické ciele spadajúce pod oblasť ktorú špecifikuje. Celkovo je pomenovaných 24 tematických cieľov, ktoré môžete nájsť vo formulári č. S 1.

Tab.: Hlavné ciele stratégie Európa 2020

Hlavné ciele stratégie Európa 2020	Súčasná situácia na Slovensku	Národný cieľ v NPR do roku 2020
Investovať 3% HDP EÚ do výskumu a vývoja (% HDP)	0,63% (2010)	1%
Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 20% oproti úrovniam roka 1990	-2% (emisie projektované do roku 2020 oproti roku 2005) +0% (emisie roka 2010 oproti roku 2005)	+13% (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005)
20% energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov	9,8% (2010)	14%
Zvýšenie energetickej efektívnosti o 20% (zníženie spotreby energie o 368 Mtoe) pre EÚ 27	Neuplatňuje sa	Zníženie o 1,6 Mtoe
75% obyvateľstva vo veku 20-64 rokov by mala byť zamestnaná	65.1% (2011)	72%
Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10% (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov)	5% (2011)	6%
Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním	23.4% (2011)	40%
Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v EÚ aspoň o 20 miliónov (referenčný rok 2008)	+ 1 000 (2011)	- 170 000

Zdroj: Stratégia Európa 2020

Časť C – Programová časť

Programová časť PHSR, ako tretia kapitola tohto dokumentu, podáva konkrétne popisy projektov či aktivít, ktoré sú navrhované pre obec Mníšek nad Hnilcom. Všetky návrhy uvedené v tabuľkovej časti (formulár č. P1) sú podrobnejšie popísané v jej textovej časti. V prípade najbližšie plánovaných aktivít, sú tieto zaradené aj do akčného plánu.

Jednotlivé navrhované projekty / aktivity je pre lepšiu informáciu potrebné bližšie popísať. Tento popis a zdôvodnenie potreby vychádza z práce pracovných skupín pre spracovanie PHSR a informácií z dotazníkových prieskumov a osobných stretnutí v Mníšku nad Hnilcom.

Prioritná oblasť: Hospodárska

Projekt/Aktivita: 1.1.1 Aktualizácia Územno-plánovacej dokumentácie

Popis: Obec v súčasnosti disponuje platným Územným plánom obce Mníšek nad Hnilcom, Zmeny a doplnky č. 2, schválenými v decembri 2014. Najbližšia plánovaná aktualizácia sa predpokladá v termíne konca platnosti PHSR obce na roky 2015 – 2020. Územnoplánovacia dokumentácia je potrebná na prehodnotenie rozvojových zámerov obce; vytvorenie prostredia pre hospodársky, sociálny, investičný rozvoj; rozširovanie obce a vytváranie kvalitného prostredia pre občanov. Je nevyhnutné takúto dokumentáciu udržiavať aktualizovanú, aby dokázala reagovať na aktuálne potreby obce a jej obyvateľov.

Projekt/Aktivita: 1.1.2 Založenie obecného / sociálneho podniku

Popis: Sociálne podnikanie je na Slovensku ešte pomerne nerozvinuté a viazané skôr na podporu chránených dielní. Obec rieši situáciu dlhodobo nezamestnaných len prostredníctvom ich zapojenia do projektu aktivačných prác, kde je uplatnenie týchto ľudí limitované, tak finančne ako i časovo. Obec chce zlepšiť životnú situáciu prioritne obyvateľom obce i rómskej osady, ktorí sa v doterajších projektoch obce dobre osvedčili, a to ich zapojením do pracovného pomeru v novovytvorenom obecnom sociálnom podniku.

Obec zatiaľ nemá určenú presnú náplň činnosti ani lokalitu umiestnenia tohto podniku. Takúto možnosť zriadenia obecného / sociálneho podniku ponúkajú napr. lokality viacerých píl, kde by sa mohlo realizovať spracovanie či zhodnocovanie vyťaženej dreva obecnou spoločnosťou Obecné lesy Mníšek, spol. s r. o.

Táto forma umožní: získanie pracovných návykov pre dlhodobo nezamestnaných a zlepšiť tak ich uplatniteľnosť na trhu práce; vytvorí pracovné miesta pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie; napomôže rozvinúť zručnosti zamestnancov a ich komunikáciu a vzájomnú spoluprácu pri praktických činnostiach; zlepši ekonomické podmienky v rodinách týchto občanov; obec získa skupinu ľudí uvedomujúcich si vlastnú zodpovednosť za svoj život a život svojej rodiny; pomôže aj aktivitám v obci napr. pri opravách obecného majetku alebo rozvoji infraštruktúry cestovného ruchu. Rovnako sa vytvorením obecného / sociálneho podniku dosiahne zníženie odpadovej drevnej masy pri ťažbe drevnej hmoty a zvýšená pridaná hodnota ponúkaného produktu.

Projekt/Aktivita: 1.2.1 Rekonštrukcia budovy č. p. 306

Popis: Budova sa nachádza v centre obce, priestory sú prenajaté prevádzke kvetinárstva. Jedná sa o celkovú obnovu pôvodnej budovy, ktorej technický stav vyžaduje rekonštrukciu a modernizáciu väčšieho rozsahu.

Cieľom rekonštrukcie budovy je možnosť využitia obnovených priestorov na podporu miestnych malých podnikateľov, zlepšenie kvality poskytovania služieb občanom, zateplenie budovy

a zníženie jej energetickej náročnosti, zníženie nákladov na jej prevádzku a zvýšenie estetického vzhľadu a celkového prostredia v centre obce.

Projekt/Aktivita: 1.2.2 Rekonštrukcia oporného múra i oplotenia cintorína a výstavba Urnového hája

Popis: Ide o rekonštrukciu oplotenia cintorína a výstavbu Urnového hája s umiestnením na pozemku existujúceho obecného cintorína. Jedná sa o cintorínske služby, ktoré obec plní v rámci svojich zákonných povinností. Cieľom je dosiahnuť zlepšenie podmienok pre výkon a prevádzku cintorínskych služieb a zvýšenie ich kvality.

Projekt/Aktivita: 1.2.3 Rekonštrukcia domu smútku

Popis: Ide o rekonštrukciu jestvujúceho Domu smútku, nachádzajúceho sa na obecnom cintoríne. Potreba finančnej výpomoci je na: 1.) spracovanie technickej projektovej dokumentácie a 2.) na realizáciu rekonštrukcie objektu podľa schválenej projektovej dokumentácie. V súčasnosti má objekt vyhovujúci stavebno – technický stav, avšak v blízkej budúcnosti bude nevyhnutná oprava strechy objektu. Cieľom je zabezpečiť vhodný objekt a priestor pre dôstojnú rozlúčku so zosnulými. Realizácia navrhovaných činností prispeje k skvalitneniu služieb pre občanov obce a úpravu dôstojného miesta posledného odpočinku.

Projekt/Aktivita: 1.3.1 Rekonštrukcia turisticky atraktívnych nehnuteľností

Popis: V obci a jej okolí je niekoľko turisticky atraktívnych nehnuteľností či už vo vlastníctve cirkví (kostol), obce alebo súkromných osôb, pričom v okolí obce sa nachádzajú viaceré bývalé banské štôlnie s možným využitím pre turistických návštevníkov. Pre rozvoj turistickej atraktivity by bolo vhodné uvažovať nad ich efektívnym využitím, čo vo väčšine prípadov znamená ich rekonštrukciu a propagáciu. V prípade kultúrnych pamiatok je nevyhnutné konzultovať rekonštrukcie s Krajským pamiatkovým úradom. V prípade, že nehnuteľnosť nie je majetkom obce, bolo by vhodné konzultovať s majiteľmi ich rekonštrukciu a napomáhať aj v ich komunikácii s úradmi. Dlhodobým prínosom tejto aktivity by malo byť vybudovanie kompletnej turistickej infraštruktúry v spolupráci s okolitými sídlami, napr. ako prepojenie s mestom Gelnica.

Projekt/Aktivita: 1.3.2 Podporovať vznik a prevádzku turistickej infraštruktúry pre poskytovanie komplexných služieb

Popis: Okrem vyššie uvedených aktivít je nevyhnutné myslieť aj na podporu ďalších prvkov turistickej infraštruktúry od príchodu návštevníka do regiónu akoukoľvek formou dopravy (auto, vlak, autobus, bicykel, pešia turistika), cez jeho pobyt (ubytovanie, strava, oddych, kultúra, šport,...) až po čo najjednoduchšie a najrýchlejšie trasy odchodu s tým, že návštevník bude mať záujem sa opätovne vrátiť. Opätovne je potrebné aj pri týchto aktivitách úzko spolupracovať s regionálnymi či krajskými združeniami na podporu cestovného ruchu a využiť potenciál lokalizácie na spojnici medzi turisticky atraktívnymi mestami Gelnica a Rožňava resp. Spišská Nová Ves. Z uvedeného dôvodu je plánovaná rekonštrukcia Chát Alpina (2 x 7 lôžok) vo vlastníctve Obecných lesov Mníšek, spol. s r. o. a výstavba cyklotrasy vedenej v násype bývalej lesnej železnice.

Projekt/Aktivita: 1.4.1 Vytvorenie a správa turistických a náučných chodníkov v obci a jej okolí

Popis: V súčasnosti je v obci len málo aktivít podporujúcich turistiku. Príležitosť je napr. v aktívnej spolupráci s podnikateľmi, kedy by bolo vhodné uvažovať nad zatraktívnením súčasných, príp. vytvorením nových turistických či náučných chodníkov. Ako súčasť náučných trás, resp. cyklotrás by bolo vhodné začleniť aj oddychové zóny, ktoré by bolo dobré prepojiť so službami pre turistov. Oddychové zóny sú chápané ako altánky, lavičky, ohniská, lanové dráhy – pre turistov, cyklistov, rodinné výlety. Táto aktivita má viesť k vytvoreniu miest oddychu.

Projekt/Aktivita: 1.4.2 Vytvoriť zázemie a podmienky pre rozvoj agroturistiky

Popis: V súčasnosti pôsobia na území obce Poľnohospodárske družstvo Obnova, ktorého hlavnou činnosťou je zamerané na chov hovädzieho dobytku a niekoľko súkromne hospodáriacich roľníkov. Pohorie Volovské vrchy má prirodzené predpoklady aj na rozvoj tohto typu turistiky. Do budúcnosti by bolo vhodné využiť možnosti na agroturistiku v spolupráci s inými podnikateľskými subjektmi v blízkych mestách alebo okolitých obciach.

Projekt/Aktivita: 1.4.3 Aktívne zapájanie sa do projektov a komunikácie za účelom spolupráce všetkých subjektov oblasti Gelnica a okolie v cestovnom ruchu**1.4.4 Vytvárať nové komplexné produkty CR využívajúc prírodné danosti a históriu územia**

Popis: Okrem vyššie spomínaných aktivít v oblasti cestovného ruchu je nevyhnutné rozvíjať aj už existujúce projekty a činnosti v rámci rôznych združení podporujúcich cestovný ruch. Bude potrebné podporovať hlavne spoluprácu s ďalšími členmi, pričom ideálne bude zamerať sa na komplexné produkty cestovného ruchu, ktorých by boli Mníšek nad Hnilcom súčasťou. Takýmto produktom je plánovaná výstavba Obchodno – relaxačného a športovo – oddychového centra pri rieke Hnilec v severovýchodnej časti obce ako výstavba vodného mlyna.

Projekt/Aktivita: 1.5.1 Vybudovanie alokovaného pracoviska Materskej školy Mníšek nad Hnilcom v rómskej osade

Popis: Ide o vybudovanie, vzhľadom na potenciálny počet detí, aspoň troch tried alokovaného pracoviska Materskej školy, vrátane obstarania jej vnútorného vybavenia. Ako vhodné riešenie sa ponúka modulovaná materská škola (kontajnerové alebo montované riešenie). Obec má pre realizáciu predmetnej investície, k dispozícii vhodné pozemky vo svojom vlastníctve nachádzajúce sa priamo v rómskej osade.

Cieľom je skvalitnenie práce s deťmi v rámci komunity, zabezpečenie dochádzky rómskych detí do predškolského zariadenia, zvýšenie kvality života a zdravotnej prevencie v komunite.

Projekt/Aktivita: 1.5.2 Zlepšenie materiálového vybavenia Materskej školy Mníšek nad Hnilcom

Popis: Ide o výmenu a doplnenie vnútorného vybavenia a zariadenia Materskej školy. V priestoroch Materskej školy sa nachádza starý, už opotrebovaný nábytok a učebné pomôcky. Navrhovaná realizácia prispeje k skvalitneniu prostredia pre pobyt detí, na prácu a výučbu.

Projekt/Aktivita: 1.5.3 Rekonštrukcia strechy objektu Základnej školy Mníšek nad Hnilcom

Popis: Ide o ďalšiu investičnú aktivitu na objekte Základnej školy s materskou školou (vrátane telocvične). Účelom rekonštrukcie je zmena rovnej strechy na sedlovú s následným plnohodnotným využitím novovzniknutých podkrovných priestorov. Cieľom je ochrana majetku obce, šetrenie finančných prostriedkov, skvalitnenie prostredia na prácu a výučbu a získanie vhodných nových priestorov na školskú i mimoškolskú mimoškolskú činnosť.

Projekt/Aktivita: 1.5.4 Podpora vytvárania miest pre asistentov učiteľa a ich činností na Materskej škole a Základnej škole

Popis: Aktuálne sú v Základnej škole vytvorené pozície asistenta učiteľa. Počas riešeného obdobia bude snaha o vytvorenie pracovných pozícií asistentov učiteľa na 3 osoby. Podobne bude treba riešiť situáciu aj v Materskej škole. Cieľom je skvalitnenie výučby, možnosť venovať sa rozvoju kompetencií všetkých žiakov aj v rôznorodej skupine v rámci jednej triedy, podpora inkluzívneho vzdelávania a desegregácie.

Projekt/Aktivita: 1.6.1 Podporovať záujmové združenia poskytujúce neformálne vzdelávanie

Popis: Neformálne vzdelávanie je akákoľvek organizovaná forma vzdelávania detí, mládeže a dospelých mimo oficiálnych systémov vzdelávania (návšteva vyučovania v škôlke či škole). Hlavne pri práci so znevýhodnenými skupinami a MRK je takáto forma nevyhnutnou súčasťou dlhodobej

práce, ktorej sa venujú viaceré organizácie. Často dokážu inovatívnymi formami výučby vyplniť deťom a mládeži ich voľný čas a tak ich vzdelávať. Záujmom obce by mal byť aj rozvoj takejto formy vzdelávania, t.j. podpora záujmových združení, ktoré ju poskytujú alebo môžu poskytovať.

Projekt/Aktivita: 1.7.1 Zvýšenie počtu služieb OcÚ poskytovaných občanom elektronicky

Popis: V dnešnej dobe plnej inovácií a čoraz vyššieho využívania informačno-komunikačných technológií je nevyhnutné aby aj obec Mníšek nad Hnilcom neustále rozširovala svoju ponuku elektronických služieb pre obyvateľov. Niektoré sú v určitej základnej forme ponúkané aj dnes ale v tejto oblasti je potrebná a vyžadovaná neustála inovácia. Hlavným cieľom je sprístupniť poskytovanie elektronických služieb občanom na úrovni miestnej samosprávy a zároveň zabezpečiť výkon verejnej moci elektronicky v súlade so zákonom č. 305/2013 Z.z. o e-Governmente.

Projekt/Aktivita: 1.8.1 Zapojenie sa do projektov elektronizácie služieb samosprávy (napr. Dátové centrum obcí a miest)

1.8.2 Zabezpečiť školenia zamestnancov OcÚ a podriadených organizácii pre prácu s informačnými technológiami

Popis: Aktuálne sú hlavne vďaka prostriedkom Európskeho fondu regionálneho rozvoja prístupné viaceré národné projekty a rôzne aplikácie, ktorých cieľom je uľahčiť mestám a obciam správu IT infraštruktúry, agendy a zefektívnenie poskytovania služieb občanom. Z viacerých príkladov je možné spomenúť napr. portál Digitálne mesto a projekt Dátové centrum obcí a miest. Obec Mníšek nad Hnilcom by si mala zhodnotiť možnosti, prínosy a celkový efekt zapojenia a využitia týchto možností v rámci svojej agendy informačných technológií.

Aktuálne sa dá konštatovať, že obec podniká kroky za účelom naplnenia ustanovení Zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci z 1. 11. 2013 - zákon o e-governmente. Aplikovaním všetkých ustanovení zákona sa dosiahne zefektívnenie práce verejnej správy a zvýšenie spokojnosti občanov s jej fungovaním na miestnej úrovni; zmena súčasného stavu poskytovania služieb samospráv na úroveň výrazne znižujúcu administratívnu záťaž občana, podnikateľa a samospráv, vrátane pracovníkov vykonávajúcich jednotlivé úkony a zároveň využitie pre agendu originálnych kompetencií obcí a miest.

S vyššie uvedeným súvisí aj nutnosť pravidelných školení zamestnancov OcÚ pre prácu s novým softvérom a novými službami. Pre maximalizáciu efektívneho využitia ich potenciálu je potrebné mať aj ľudí, ktorí dokážu služby ovládať a zabezpečiť aj zastupiteľnosť v prípade potreby.

Projekt/Aktivita: 1.8.3 Zabezpečenie "mapovej služby" obce pre zamestnancov aj obyvateľov obce

Popis: Medzi najinovatívnejšie možnosti v rámci elektronických služieb nepochybne patrí tzv. mapová služba, ktorá poskytuje širokospektrálne možnosti práce s informáciami na priestorovom podklade. Dajú sa takto postupne vytvoriť mnohé agendy (napr. správa miestnych daní a poplatkov, správa budov a zelene, správa odpadového hospodárstva, ...) alebo napomáhať zefektívneniu existujúcich (napr. pomoc pri činnosti stavebného úradu, matriky, nahlasovanie porúch,...). Obec ešte takúto službu neponúka, pričom v prípade jej zavedenia je potrebné dbať na jej pravidelnú aktualizáciu, inováciu a hlavne zjednodušovanie užívateľského prostredia.

Projekt/Aktivita: 1.9.1 Modernizácia výpočtovej a kancelárskej techniky na OcÚ

Popis: Aj výpočtovú, kancelársku a technickú infraštruktúru informačných technológií je potrebné udržiavať a neustále inovovať. Aktuálne evidujeme na OcÚ vekovo staršie vybavenie, ktoré často svojou kapacitou nemusí postačovať súčasným požiadavkám. Táto časť by si vyžadovala vykonanie určitej formy pasportizácie s určením na ktorej pozícii je nevyhnutné aké zariadenie, aby neboli zbytočne nakupované výkonné zariadenia pre pozíciu, ktorá napr. pracuje výlučne s textovými a tabuľkovými editormi a naopak.

Projekt/Aktivita: 1.9.2 Zabezpečenie prevádzky verejnej Wi-Fi siete v centre obce

Popis: V rámci služby občanom a návštevníkom obce by bolo vhodné zabezpečiť prevádzku verejnej internetovej Wi-Fi siete, ktorá by bola dostupná min. na všetkých exponovaných verejných miestach.

Projekt/Aktivita: 1.10.1 Konsolidácia výdavkov obce

Popis: Konsolidácia výdavkov sa týka všetkých kapitol rozpočtu a je určite jedným z hlavných cieľov vedenia obce aj do nasledujúcich období. Celková suma dlhu obce k 31.12.2014 predstavovala 56,08 %. Celková suma dlhu obce k 30.11.2015 predstavovala 49,42 %. Obec má s nižším dlhom väčšie predpoklady na rozvoj.

Projekt/Aktivita: 1.10.2 Odpredaj prebytočného majetku

Popis: Jednou z možností ako znížiť výdavky je aj predaj nehnuteľného či hnuťelného majetku obce. Obec Mníšek nad Hnilcom v súčasnosti disponuje dostatočným nehnuteľným majetkom, ale do budúcnosti je potrebné v nevyhnutných prípadoch počítať aj s takýmito možnosťami konsolidácie rozpočtu.

Projekt/Aktivita: 1.11.1 Realizácia opatrení na zvýšenie príjmov obce prostredníctvom zlepšeného výberu miestnych daní a poplatkov

Popis: Zvýšenie príjmov je minimálne rovnako dôležité ako znižovanie výdavkov. Jedným z opatrení je napr. aj zvýšenie vymožitelnosti miestnych daní a poplatkov alebo zvýšenie príjmov, ktoré by pokryli nevyhnutné výdavky. Z celkového pohľadu hospodárenia samospráv na Slovensku je citeľné výrazné zlepšenie hospodárenia, ktoré bude do ďalších rokov podporené zvýšením percenta odvádzaného do rozpočtu samospráv zo štátneho rozpočtu na 70 %.

Prioritná oblasť: Sociálna

Projekt/Aktivita: 2.1.1 Výstavba nájomných bytov nízkeho štandardu

Popis: Jedná sa o finančnú podporu za účelom spracovania geometrických plánov, znaleckých posudkov a majetkovo-právneho vysporiadania vhodných pozemkov do majetku obce a finančnú výpomoc na prípravu a realizáciu technickej infraštruktúry. Cieľom je zabezpečenie cenovo dostupného bývania pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva a celkového rozvoja obce.

Projekt/Aktivita: 2.2.1 Zabezpečenie pozemkov, infraštruktúry a sietí pre možnosti IBV v určených lokalitách

2.2.2 Výstavba nových obecných nájomných bytových domov

Popis: Lokality určené na predmetnú výstavbu sú v súčasnosti obcou vyčlenené, sú ale bez potrebnej technickej infraštruktúry. Podpora individuálnej bytovej výstavby je nevyhnutná z dôvodu odchodu mladých ľudí z obce a tým vyvolaného postupného starnutia obyvateľstva. Na základe prijatých žiadostí na výstavbu rodinného domu, alebo o bývanie v bytovom dome, tiež na získanie a udržanie zamestnancov obce, alebo zariadení, ktorých je obec zriaďovateľom, sa ukazuje vhodná forma i výstavba nájomných bytových domov. V oboch prípadoch by šlo hlavne o finančnú podporu za účelom spracovania geometrických plánov, znaleckých posudkov a prípravu i realizáciu technickej infraštruktúry. Bez pozemkov nie je možný žiadny rozvoj obce a samozrejme, ani rómskej osady. Cieľom je rozvoj obce, zabezpečenie potrebného životného priestoru pre súčasný počet obyvateľov, ako aj pre ich plánovaný nárast.

Projekt/Aktivita: 2.3.1 Zabezpečovanie terénnej sociálnej práce v Rómskej komunite a jej rozšírenie podľa potrieb aj na iné znevýhodnené skupiny obyvateľstva

2.3.2 Zabezpečenie terénneho zdravotného asistenta a vytvorenie podmienok pre jeho prácu

Popis: V obci, v rámci rómskej komunity, pôsobia 2 terénni sociálni pracovníci. Obec má záujem zapojiť sa do nových národných projektov aj v oblasti terénnej sociálnej práce a zdravotnej asistencie s využitím ľudí priamo z miestnej komunity. Cieľom je skvalitnenie práce v rámci komunity, zabezpečenie asistencie pri dochádzke detí do predškolských a školských zariadení, zvýšenie úrovne života a zdravotnej prevencie v komunite.

Projekt/Aktivita: 2.4.1 Vytvorenie komunitného centra / miestnosti v obci

Popis: Lokalizácia umiestnenia komunitného centra bude obcou určená v procese prípravy predmetnej investície, pričom je potrebné vytvoriť priestory, ktoré by priestorovo i svojou lokalizáciou vyhovovali na tento účel. Potreba finančnej výpomoci je na: 1.) spracovanie technickej projektovej dokumentácie, 2.) na realizáciu priestorov podľa schválenej projektovej dokumentácie. Obci chýbajú priestory pre výkon komunitnej, terénnej sociálnej práce i priestory pre realizáciu rôznych spoločenských aktivít pre znevýhodnené skupiny obyvateľov. Cieľom je získanie priestorov vhodných pre realizáciu aktivít na zvyšovanie osvedy medzi rómskymi i ostatnými obyvateľmi v spoločenskej oblasti, možnosti výchovy k hygienickým návykom, možnosť stretávania sa za účelom vzdelávania, kultúry, vytvorenie priestoru pre prácu detského lekára. Vytvoria sa predpoklady na zlepšenie života obyvateľov nielen zo sociálne znevýhodneného prostredia, ale celej komunity žijúcej v obci. Prostredníctvom realizácie tohto zámeru sa dosiahne aj predchádzanie, prípadne riešenie problémov akými sú napr. alkoholizmus, záškoláctvo, nízka športová a telesná aktivita detí a mládeže, vylúčenie niektorých skupín obyvateľstva z masových aktivít,.. Zároveň je cieľom zabezpečiť vzdelávanie, klubovú činnosť, celoživotné vzdelávanie, špecializované sociálne poradenstvo a i.

Projekt/Aktivita: 2.4.2 Spracovanie Plánu rozvoja komunitných služieb

Popis: V súčasnosti absentuje komunitný plán, ktorý by pokrýval všetky kategórie obyvateľstva a preto by bolo vhodné, aby si obec v rámci svojich interných kapacít (resp. využijúc externé zdroje) zabezpečila spracovanie takéhoto dokumentu. Služiť by mal na skvalitnenie a zefektívnenie prístupu obce k riešeniu problémov špecifických skupín obyvateľstva (napr. marginalizované komunity, dôchodcovia, mládež, pracujúci, športoví nadšenci, hendikepovaní); zabezpečenie koordinácie športových a kultúrnych aktivít + zabezpečenie dlhodobiejšieho plánovania a realizácie týchto činností.

Projekt/Aktivita: 2.4.3 Podpora činnosti a aktivít dobrovoľného hasičského zboru Mníšek nad Hnilcom

Popis: Obec by mala byť aj v budúcnosti nápomocná pri činnosti dobrovoľného hasičského zboru. Cieľom je ochrana osôb a majetku, prevencia pred vznikom požiarov a pomoc obyvateľom v núdzi či pri prírodných katastrofách.

Projekt/Aktivita: 2.4.4 Podpora spolupráce s Karpatsko - nemeckým spolkom

Popis: V obci Mníšek nad Hnilcom rovnako vyvíja činnosť Miestna skupina Karpatsko – nemeckého spolku, pričom táto organizuje mnohé pravidelné kultúrne a spoločenské akcie. Spolku sa podarilo, za pomoci nemeckej vlády, zachrániť chátrajúci dom v strede obce, ktorý po rekonštrukcii slúži ako Dom stretnutia regiónu Dolný Spiš, pričom v jeho interiéri sa nachádza sála, knižnica a ďalšie miestnosti, slúžiace na iné účely. Cieľom je podpora spoločenských aktivít spolku, rozvoj komunitného života v obci, možnosť nadviazania zahraničných kontaktov a zlepšenie informovanosti o obci v rámci Slovenskej republiky i v zahraničí.

Projekt/Aktivita 2.4.5 Podpora miestnych záujmových združení

Popis: V obci Mníšek nad Hnilcom aktívne pôsobia miestne organizácie Slovenského červeného kríža a Slovenského zväzu zdravotne postihnutých, pohrebné podporné združenie (524 členov z obce), včelársky spolok, dve poľovnícke združenia, ktoré aktívne prispievajú k bohatému spoločenskému

života v obci. Cieľom je podpora realizovaných spoločenských aktivít a rozvoj komunitného života v obci.

Projekt/Aktivita: 2.4.6 Podpora aktivít Opatrovateľskej a Odľahčovacej služby

Popis: Obec Mníšek nad Hnilcom, pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti, zabezpečuje sociálne služby pre občana, ktorý je odkázaný na sociálnu službu a to formou Opatrovateľskej služby a Odľahčovacej služby, pričom záujem o tieto služby je v súčasnosti vyšší ako súčasné možnosti. Obec plánuje v tejto verejnoprospešnej aktivite pokračovať a prípadne, v rámci svojich možností (personálne, priestorové, materiálne, finančné), ju i rozšíriť.

Projekt/Aktivita: 2.4.7 Podpora verejných i neverejných poskytovateľov sociálnych služieb

Popis: Každý poskytovateľ sociálnych služieb prináša skvalitnenie života obyvateľov, ktorí sú ich prijímateľmi. Cieľom je zlepšenie a skvalitnenie ponuky sociálnych služieb poskytovaných verejnými i neverejnými poskytovateľmi týchto služieb v obci Mníšek nad Hnilcom.

Projekt/Aktivita: 2.5.1 Zriadenie zariadenia pre seniorov (denný stacionár)

Popis: Potreba finančnej výpomoci je na: 1.) spracovanie technickej projektovej dokumentácie, 2.) na realizáciu výstavby resp. prestavby objektu podľa schválenej projektovej dokumentácie. V súčasnosti v obci chýba zariadenie podobného typu. Jednalo by sa o zariadenie pre starých a chorých ľudí obce Mníšek nad Hnilcom, ktorí vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav a sociálne pomery nie sú schopní sa o seba postarať a sú odkázaní na pomoc inej osoby resp. budú pod odborným dohľadom aspoň počas pobytu ich dospelých detí či príbuzných v práci. Realizáciou týchto aktivít by teda bolo možné ponúknuť kvalitnejšie služby pre občanov obce vo vyššom veku s možnosťou aktívneho trávenia dôchodku; zabezpečiť dôstojné zaobchádzanie a dostatočné stravovanie a opateru aj pre tých, o ktorých sa nemá kto postarať; dosiahlo by sa aj aktivizovanie tejto skupiny obyvateľstva a jej zapojenie do iných komunitných aktivít.

Projekt/Aktivita: 2.5.2 Realizácia Sociálneho programu obce Mníšek nad Hnilcom pre poskytnutie stravy a palivového dreva

Popis: Podľa aktuálneho Sociálneho programu obce Mníšek nad Hnilcom pre poskytnutie stravy a palivového dreva od roku 2014 sa dôchodcom poskytujú zľava zo stravej jednotky pri osobnom odbere vo výške 0,50 €, zľava zo stravej jednotky pri požiadavke donášky do domu vo výške 0,30 € a rovnako zlacnené palivové drevo. Predmetný Sociálny program obec realizuje od roku 1994, každoročne ho aktualizuje a plánuje v ňom pokračovať i v budúcnosti.

Projekt/Aktivita: 2.6.1 Zabezpečenie bezbariérového pohybu a prístupu do verejných budov v obci

Popis: Aktivita sa týka všetkých verejných priestorov v obci. Z dlhodobého hľadiska je potrebné vybaviť takýmto prístupom všetky verejné inštitúcie a priestranstvá. Pri akejkolvek rekonštrukcii či výstavbe v týchto priestoroch je teda nevyhnutné dbať na možnosť bezbariérového prístupu. Účelom je sprístupnenie verejného, kultúrneho a sociálneho života aj pre občanov s telesným postihnutím.

Projekt/Aktivita: 2.6.2 Podpora záujmových združení zaoberajúcich sa prácou s telesne a duševne postihnutými osobami

Popis: V prípade pôsobenia takto zameraných združení v obci bude žiaduce, v rámci možností, podporovať všetky záujmové združenia vykonávajúce aktivity pri práci s telesne a duševne postihnutými osobami a vytvárať im materiálne, priestorové či finančné podmienky na prácu.

Projekt/Aktivita: 2.7.1 Vybudovanie viacúčelového športového ihriska v rómskej osade

Popis: Išlo by o zriadenie viacúčelového športového ihriska pre deti a mládež priamo v rómskej osade, na vhodnom pozemku vo vlastníctve obce. V osade sa v súčasnosti nenachádza žiadne športovisko. Jedná sa o získanie finančnej pomoci na prípravu projektovej dokumentácie

a vybudovanie viacúčelového športového ihriska s technickým zázemím priamo v osade. Cieľom je vytvorenie podmienok vhodných na aktívne športové vyžitie rómskych detí a mládeže, vhodné trávenie voľného času a utuženie rodinných i medziľudských vzťahov obyvateľov osady.

Projekt/Aktivita: 2.7.2 Rekonštrukcia existujúcich a výstavba nových multifunkčných športových plôch

Popis: V súčasnosti je pre obyvateľov k dispozícii klzisko na ulici Švedlárskej, ktoré však je využiteľné iba v zimnom období. Rekonštrukciou klziska na multifunkčnú plochu, na ktorej by nachádzali športoviská v letnom období a ľadová plocha v zimnom období, by sa dosiahlo celoročné využitie predmetného areálu. Pre tento účel je potrebné zabezpečiť osvetlenie areálu, vybudovať mantinely, prístrešky na prezliekanie a prezúvanie návštevníkov, realizovať úpravu povrchu a pod. Cieľom je zvýšenie počtu športovísk a možností športového vyžitia v obci ako prostriedok na aktívne využívanie voľného času detí, mládeže i dospelých.

Projekt/Aktivita: 2.7.3 Rekonštrukcia areálu futbalového štadióna

Popis: Futbalové ihrisko TJ Baník Mníšek nad Hnilcom s rozmermi 100 m x 60 m a trávnatým povrchom, vrátane celého športového areálu, je v súčasnosti v nevyhovujúcom stavebno – technickom i hygienickom stave. Potrebná je rekonštrukcia hracej plochy, priestorov šatní, spŕch a tribúny pre divákov). Cieľom je vytvorenie vhodných podmienok pre miestny futbalový klub i športové vyžitie obyvateľov obce.

Projekt/Aktivita: 2.7.4 Obnova a modernizácia motokrosového areálu

Popis: Motokrosový areál je prevádzkovaný miestnym Automotoklubom, pričom v roku 2015 sa v tomto areáli uskutočnili preteky v rámci seriálu Medzinárodných majstrovstiev Slovenskej republiky. Areál je situovaný na pozemkoch vo vlastníctve obce. Predmetom modernizácie je celkové dobudovanie areálu vrátane inštalovania osvetlenia, rovnako i výstavba tribúny pre divákov, výstavba obslužných budov a úprava trate. Cieľom je vytvorenie vhodných podmienok pre miestny automotoklub, športové vyžitie obyvateľov i návštevníkov a propagácia i zvýšenie informovanosti o obci.

Projekt/Aktivita: 2.7.5 Výstavba lyžiarskeho vleku

Popis: V obci Mníšek nad Hnilcom sa v súčasnosti nenachádza žiaden lyžiarsky vlek. Obec má záujem realizovať výstavbu nového lyžiarskeho vleku na Smolníckej ulici, vedľa súčasného motokrosového areálu. Plánuje sa stavba aspoň jedného malého lyžiarskeho vleku pre deti a nenáročných dospelých lyžiarov. Cieľom je zvýšenie počtu športovísk a možností športového vyžitia v obci ako prostriedok na aktívne využívanie voľného času detí, mládeže i dospelých.

Projekt/Aktivita: 2.7.6 Podpora aktivít športových klubov a združení

Popis: Obec Mníšek nad Hnilcom bude aj v budúcnosti, v rámci svojich možností (personálne, priestorové, materiálne, finančné), podporovať všetky športové kluby a združenia, ktorých činnosť bude prispievať k realizácii pohybových aktivít pre obyvateľov.

Projekt/Aktivita: 2.8.1 Rekonštrukcia Kultúrneho domu

Popis: Pre plánovaný nárast kultúrno-spoločenských podujatí a ich dopyt zo strany obyvateľov, je nevyhnutné zabezpečiť vhodný priestor. Tieto je možné získať obnovou a rekonštrukciou pôvodnej budovy Kultúrneho domu (s viacúčelovou sálou v minulosti využívanou ako kino s kapacitou 300 osôb), ktorý priestorovo i svojou lokalizáciou vyhovuje na tento účel. Potrebné je realizovať zateplenie objektu, výmenu okien, rekonštrukciu rozvodov tepla a celkovú rekonštrukciu interiéru. Realizáciou by prišlo ku skvalitneniu a zvýšeniu počtu kultúrnych podujatí v obci i regióne.

Projekt/Aktivita: 2.8.2 Podpora aktivít organizácií pôsobiacich v oblasti kultúry

Popis: Obec Mníšek nad Hnilcom bude aj v budúcnosti, v rámci svojich možností (personálne, priestorové, materiálne, finančné), podporovať všetky organizácie a združenia, ktorých činnosť bude prispievať k realizácii kultúrnych aktivít pre obyvateľov obce.

Projekt/Aktivita: 2.9.1 Podpora činnosti obecných hliadok

Popis: V súčasnosti nie je v obci zriadená rómska obecná hliadka. V obci vykonávala do októbra 2015 svoju činnosť Občianska hliadka v počte 4 členov (z toho 3 Rómovia), ktorej činnosť bola financovaná obcou v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. V prípade obnovenia jej činnosti, jej členovia by pomáhali udržiavať zásady občianskeho spolunažívania a nočný klúd v rómskej osade, pomáhali žiakom pri prechode cez cestu v čase príchodu do a odchodu zo školy a predovšetkým boli aktívnou pomocou v súčinnosti s príslušníkmi štátnej polície. Cieľom je zlepšenie spolunažívania obyvateľov v osade a zlepšenie vzťahov medzi obyvateľmi obce navzájom, zvýšenie bezpečnosti a ochrany majetku v obci.

Projekt/Aktivita: 2.9.2 Dobudovanie kamerového systému v obci

Popis: Obec má funkčný kamerový systém s celkovým počtom 4 kamier umiestnených pred budovou Obecného úradu. Ide o dobudovanie jestvujúceho zabezpečovacieho kamerového systému, a to v rozsahu potrebnom na preventívnu a priamu ochranu majetku obce i na zabezpečenie a ochranu verejného poriadku. Rozsah kamier, ich technické parametre, počet atď. určí spracovaný projekt. Realizácia teda bude v rozsahu podľa potreby na zastavanom území obce. Cieľom bude zvýšenie bezpečnosti pohybu občanov a návštevníkov obce; zvýšenie ochrany majetku obce a jej obyvateľov; zabezpečenie a ochrana verejného poriadku.

Projekt/Aktivita: 2.10.1 Rekonštrukcia zdravotného strediska

Popis: Obvodné zdravotné stredisko sa nachádza v centre obce, na križovatke ciest II/546 a II/549. Sú v ňom umiestnené ambulancia praktického lekára pre dospelých, ambulancia praktického lekára pre deti a dorast a zubná ambulancia, pričom sú naplno využité všetky dostupné priestory. Plánovaná rekonštrukcia objektu, okrem stavebno – technických prác, zahŕňa i kompletnú renováciu vnútorného vybavenia. Cieľom je zvýšenie kvality poskytovaných služieb pre obyvateľov obce Mníšek nad Hnilcom i obyvateľov obcí v jeho spádovom území a zachovanie dostupnosti zdravotných služieb.

Prioritná oblasť: Environmentálna**Projekt/Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie a dobudovanie protipovodňovej ochrany obce**

Popis: V rámci prebiehajúcich klimatických zmien, ako aj skúseností obce za posledné obdobie, by ako prvý krok bolo vhodné naplánovať a realizovať celkový systém vodozadržných opatrení v krajine. Až následne, v prípade potreby, by bolo potrebné naplánovať, odkonzultovať, skvalitniť či dobudovať protipovodňovú ochranu, či upraviť toky na vybraných miestach.

Protipovodňová ochrana územia obce – ide prakticky o terénne úpravy a výsadbu verejnej zelene s protieróznymi a ekostabilizačnými opatreniami vo svahovitých lokalitách nad obcou i úpravu koryt a reguláciu obecných potokov v celej obci, pričom najviac problematickým je potok Leják. Tento je v správe SVP, Odštepného závodu Košice, pričom obec ho žiada do dlhodobého prenájmu. Problematickým je rovnako zanesené koryto rieky Hnilec. Potreba finančnej výpomoci je na: 1.) spracovanie technickej projektovej dokumentácie, 2.) na samotné majetkovo-právne vysporiadanie dotknutých pozemkov na realizáciu projektov podľa schválenej PD. Cieľom je: zmena využitia a urbanizácie dotknutého územia so zameraním na protierózne opatrenia a reguláciu vodných tokov s cieľom zabrániť škodám na majetku občanov i obce a zmiernenie následkov nepredvídanej zrážkovej činnosti v katastrálnom území obce; odstránenie finančných nákladov na opakované odstraňovanie následkov povodní z prostriedkov obce i štátneho rozpočtu.

Projekt/Aktivita: 3.1.2 Osveta v problematike životného prostredia

Popis: Zameranie hlavne na predškolské a školské zariadenia či web stránku obce. V súčasnosti sa osveta už čiastočne realizuje, no do budúcnosti by bola vítaná väčšia propagácia. Cieľom je zvyšovanie povedomia, hlavne detí a mládeže, v oblasti ochrany životného prostredia a jeho zložiek ako prírody a krajiny, ovzdušia, vody a i.

Projekt/Aktivita: 3.1.3 Podpora plánovania a realizácie vodozádržných opatrení v krajine

Popis: vid' bod 3.1.1

Projekt/Aktivita: 3.2.1 Revitalizácia verejných priestranstiev, budovanie oddychových zón a obnova verejnej zelene

Popis: Toho času sú už zrealizované úpravy verejných priestorov v centre obce. Zámerom je pokračovať v revitalizácii ďalších území. V rámci revitalizácie by bola možná a vhodná kombinácia s protipovodňovou ochranou územia obce bolo by vhodné vytvorenie zelených oddychových zón, detských ihrísk, doplniť plochy zelene a i, s úpravou terénu a výsadbou verejnej zelene s protieróznymi a ekostabilizačnými opatreniami. Vytvorenie takýchto priestorov zvýši úroveň a kultúru bývania, zlepši podmienky pre deti a mládež. Cieľom je aj vytváranie kvalitného prostredia pre občana, rozširovanie plôch oddychu a zlepšovanie zdravotnej kondície obyvateľstva.

Projekt/Aktivita: 3.3.1 Dobudovanie a prevádzka zberného dvora na triedený odpad

Popis: Zberný dvor v súčasnosti chýba, po jeho realizácii dôjde k efektívnejšiemu triedeniu odpadov, zníži sa množstvo komunálneho odpadu alepší sa životné prostredie v obci. Lokalita umiestnenia zberného dvora bude obcou určená v procese prípravy predmetnej investície. Cieľom je aj plnenie požiadaviek smerníc EÚ a zákonov SR v oblasti odpadového hospodárstva, skvalitnenie i zefektívnenie nakladania s odpadmi s pozitívnym dopadom na skvalitňovanie životného prostredia a rozvoja obehového hospodárstva.

Projekt/Aktivita: 3.3.2 Výstavba obecnej kanalizácie a ČOV

Popis: Výstavba novej obecnej ČOV s dodávkou a inštaláciou príslušnej technológie a výstavbu potrebných stavebných objektov a vybudovanie splaškovej kanalizácie v celej obci. V súčasnom období nemá obec vybudovanú žiadnu vetvu splaškovej kanalizácie ani obecnú ČOV, resp. napojenie splaškovej kanalizácie na ČOV nachádzajúcu sa v inej obci. Splaškové odpadové vody sú v súčasnosti odvádzané do individuálnych žúmp. Dôsledkom uvedeného stavu je sporadické vypúšťanie fekálií do korýt miestnych vodných tokov, čo predstavuje značné hygienické a epidemiologické riziko pre obyvateľov obce. Stavebné povolenie na výstavbu kanalizácie je potrebné obnoviť, nakoľko to pôvodné už stratilo svoju platnosť. Realizáciou výstavby kanalizácie a ČOV dôjde k ochrane životného prostredia a zlepšeniu kvality života obyvateľov na úseku nakladania s odpadovými vodami.

Projekt/Aktivita: 3.3.3 Zabezpečenie likvidácie čiernych skládok odpadu

Popis: Obec priebežne rieši odstraňovanie čiernych skládok odpadu, ktorých existencia je prakticky permanentná, aj po ich likvidácii vznikajú na rovnakých miestach ďalšie. Čierne skládky majú výrazne nepriaznivý vplyv na životné prostredie. Ich odstránením sa prispeje ku kvalitnejšiemu životnému prostrediu, čistejšej a atraktívnejšej obci tak pre obyvateľov ako aj návštevníkov.

Projekt/Aktivita: 3.3.4 Podpora a realizácia osvety a propagácie vhodnosti separovania a recyklácie odpadov vo všetkých kategóriách obyvateľstva

Popis: V záujme naplnenia všetkých záväzných ukazovateľov v oblasti odpadového hospodárstva, triedenia odpadov, recyklácie a obehového hospodárstva je nevyhnutné zabezpečovať aj osvetu i propagáciu realizovaných opatrení a to vo všetkých skupinách obyvateľstva.

Projekt/Aktivita: 3.4.1 Obnova miestnych komunikácií

Popis: Miestne komunikácie sú veľmi dôležitým líniovým prvkom štruktúry sídla. Ich udržiavanie vo vhodnom technickom stave je základom pre bezpečný pohyb a presun obyvateľstva i návštevníkov. Chodníky pre peších sú vybudované cca na 30 % dĺžky miestnych komunikácií, pričom je nevyhnutné dobudovanie siete predovšetkým pozdĺž prietahov ciest II. triedy trasovaných cez zastavané územie obce. Miestne komunikácie sú prevažne vo vyhovujúcom stave, prípadné rekonštrukcie budú potrebné v prípade plánovanej výstavby vodovodných a kanalizačných sietí. Veľmi potrebná je výstavba parkovacích plôch, predovšetkým pred evanjelickým kostolom a Obvodným zdravotným strediskom a rovnako i výstavba cyklochodníkov, prioritne pozdĺž trás prietahov ciest II/546 a II/549. Vybudovaním resp. obnovou miestnych komunikácií dôjde ku komfortnejšiemu a bezpečnejšiemu bývaniu obyvateľov v obci. Cieľom je aj skvalitnenie automobilovej, pešej i cyklistickej dopravy, zvýšenie bezpečnosti a kvality života obyvateľov obce.

Projekt/Aktivita: 3.4.2 Rekonštrukcia lesných ciest

Popis: Viaceré úseky lesných ciest, trasovaných po pozemkoch obecnej organizácie Obecné lesy Mníšek, spol. s r. o., si vyžadujú rôznu potrebu nevyhnutnej rekonštrukcie. Nevyhovujúci stavebno – technický stav lesných ciest spôsobuje sťažujúcu prejazdnosť dotknutých úsekov pre lesné mechanizmy a má i významné environmentálne dopady (zvýšená líniová erózia, zvýšený povrchový odtok vody). Cieľom je znížiť náklady na ťažobnú a pestovnú činnosť, zabezpečiť prejazdnosť ciest v obdobiach so zvýšeným úhrnom zrážok a zabrániť nepriaznivým environmentálnym dopadom.

Projekt/Aktivita: 3.4.3 Vybudovanie obecného vodovodu

Popis: Dobudovanie obecného vodovodu s dodávkou a inštaláciou príslušnej technológie a výstavba potrebných stavebných objektov a vybudovanie vetiev vodovodného potrubia v celej obci. V súčasnom období má obec čiastočne vybudovaný verejný vodovod, pričom vodovodná sieť dosahuje cca 30 % plánovanej dĺžky. Obec má k dispozícii vodný zdroj s dostatočnou kapacitou i vybudovaný vodojem, kde by bolo potrebné zvýšiť jeho kapacitu, aby postačoval aj v obdobiach dlhotrvajúceho sucha. Obyvatelia nepokrytej časti obce sú zásobovaní pitnou vodou z vlastných studní, s nie vždy vyhovujúcou kvalitou vody, čo predstavuje značné hygienické a epidemiologické riziko pre obyvateľov obce. Realizáciou výstavby obecného vodovodu dôjde k ochrane životného prostredia a zlepšeniu kvality života obyvateľov na úseku zásobovania kvalitnou pitnou vodou.

Projekt/Aktivita: 3.4.4 Zvyšovanie energetickej efektívnosti obecných budov a zariadení

Popis: Pri každom z obecných priestorov či zariadení je nutné snažiť sa o dosiahnutie čo najvyššej miery energetickej efektívnosti prevádzky. Cieľom je zníženie nákladov na energiu, bezpečnosť a ochrana životného prostredia. Všetky navrhované činnosti majú slúžiť vyššej efektívnosti vynaložených financií pri prevádzke a hlavne skvalitneniu možností využívania týchto budov či zariadení.

Projekt/Aktivita: 3.4.5 Obnova, rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia

Popis: Ide o rekonštrukciu, resp. čiastočnú údržbu súčasného verejného osvetlenia. Dôležité je uskutočniť pasportizáciu osvetlenia a na jej základe realizovať výmenu starých svietidiel. Tiež je potrebné zvážiť výmenu podperných bodov v jednotlivých lokalitách, riešiť výmenu káblových vedení a výmenu osvetľovacích bodov s LED technológiou. Cieľom je zvýšenie komfortu osvetlenia pre občanov, zvýšenie bezpečnosti, zníženie energetických nákladov a vstupov na údržbu.

Projekt/Aktivita: 3.4.6 Rekonštrukcia obecného rozhlasu

Popis: Ide o prechod na bezdrôtovú technológiu obecného rozhlasu v rámci celej obce. Cieľom je zvýšenie kvality a komfortu služieb pre občanov, zvýšenie informovanosti občanov.

Časť D – Realizačná časť

PHSR je živým dokumentom, ktorého realizácia musí byť pravidelne sledovaná a program podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie a aktualizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom. Systém monitorovania a hodnotenia jeho plnenia je nastavený ustanovením merateľných ukazovateľov, vecným a časovým harmonogramom jeho realizácie formou akčných plánov.

Pre zabezpečenie plynulej implementácie akčného plánu PHSR sa bude pri projektoch realizovaných obcou, v uzneseniach OcÚ, deklarovať položka zlučiteľnosti s dokumentom PHSR 2015-2020.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgánom implementácie PHSR obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015 - 2020 (napĺňanie cieľov, monitoring, hodnotenie) bude Obecný úrad. Obec Mníšek nad Hnilcom bude prostredníctvom Akčného plánu v súlade so svojimi kompetenciami vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev za účelom dosahovania stanovených cieľov.

Garantom dokumentu je obec zastúpená starostom a najvyšším orgánom obce – obecným zastupiteľstvom.

Koordináciu implementácie bude vykonávať Obecný úrad Mníšek nad Hnilcom v zastúpení starostu obce.

OcÚ zabezpečuje udržateľný hospodársky, sociálny a územný rozvoj obce aj za pomoci PHSR, Územného plánu, akčných plánov a inej strategickkej dokumentácie.

Útvarmi zodpovednými za stratégiu a projektovú činnosť v obci Mníšek nad Hnilcom sú hlavne starosta obce..

Zoznam kľúčových aktivít na n + 2 roky je uvedený v akčnom pláne, ktorý bude potrebné každoročne aktualizovať na nasledujúce 3 roky. Aktualizovaný akčný plán PHSR bude potrebné po jeho vyhotovení schváliť v OcÚ.

Medzi hlavné úlohy obce bude patriť:

- riadiť implementáciu akčného plánu PHSR;
- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobou udržateľné;
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít;
- podporovať spoluprácu medzi hlavnými aktérmi rozvoja obce a koordinovať ich aktivity;
- pravidelne vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov;

- aktualizovať dokument podľa vzniknutej spoločenskej potreby alebo po minimálne 3 rokoch implementácie.

Komunikačná stratégia

Koordinátor PHSR bude pravidelne komunikovať s osobami zodpovednými za aktivity akčného plánu a tvoriť rozhranie medzi realizátormi aktivít, monitorovacím tímom a obcou.

Komunikácia o PHSR bude realizovaná s viacerými cieľovými skupinami:

- občania obce – bude prebiehať priebežné informovanie o implementácii PHSR, v prípade potreby a požiadavky budú prebiehať konzultácie k spôsobom a formám realizácie jednotlivých aktivít, prípadne zapájanie občanov do ich realizácie;
- odborná verejnosť a inštitúcie – budú prebiehať priebežné konzultácie a informovanosť, v prípade potreby a požiadavky aj stretnutia pracovných skupín a verejné prerokovanie návrhov či ich priame zapojenie do realizácie aktivít a získavania externých zdrojov financovania;
- médiá – podľa potreby a možností bude prebiehať informovanosť o procese a výsledkoch realizácie PHSR, resp. jednotlivých aktivít.

Interná komunikácia bude prebiehať v rámci aktualizácie dokumentu pri monitorovaní a vyhodnocovaní výsledkov realizovaných aktivít. Do komunikácie budú zapojení zamestnanci obecného úradu, ktorí budú pripravovať podklady pre monitorovanie a hodnotenie. Do procesu komunikácie budú zapojení aj poslanci OcÚ, ktorí budú priebežne schvaľovať aktualizácie dokumentu a výsledky PHSR.

Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a rámcových aktivít

Finančný plán predstavuje východiská pre financovanie PHSR obce Mníšek nad Hnilcom. Východiskami pre stanovenie finančného rámca PHSR sú indikatívne finančné požiadavky pre realizáciu konkrétnych projektov, ktoré sú však vo väčšine prípadov iba ťažko kvantifikovateľné.

Podrobnejšie informácie o finančnom zabezpečení realizácie konkrétnych projektových návrhov, v súlade s kompetenciami samosprávy, budú súčasťou toho ktorého projektového zámeru v budúcnosti. V súlade so Zákomom o podpore regionálneho rozvoja je tento na území SR financovaný z viacerých zdrojov a to hlavne:

- štátny rozpočet;
- štátne účelové fondy;
- rozpočty VÚC a rozpočty miestnej samosprávy;
- iné zdroje (granty, PPP, úvery).

Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky Európskej únie (na roky 2013 – 2020 sú to európske štrukturálne a investičné fondy) na to určené.

Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy, nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR, patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých jeho aktivít.

Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2014 – 2020 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov, sieťovanie organizácií i samospráv a orientácia na výsledky intervencií.

Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie napr. aj programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu.

Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv.

Výstupy predstavujú cielene zvolené priame produkty aktivít, ktoré majú prispievať k dosiahnutiu plánovaného výsledku.

Výsledky aktivít by mali byť nastavené tak, aby externé faktory nikdy neprevažovali nad faktormi pod kontrolou programu.

Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu.

Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania **hodnotenia dopadov**.

Hodnotenie plnenia PHSR vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Jediným cieľom hodnotenia by nikdy nemalo byť iba poskytnutie pozitívneho alebo negatívneho výroku o implementácii a riadení programu.

Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Mníšek nad Hnilcom vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHSR a podklady pre rozhodovanie Obecného zastupiteľstva obce Mníšek nad Hnilcom (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHSR).

Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Mníšek nad Hnilcom a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality.

Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosiahnutiu plánovaného výsledku. Pri definovaní výstupových merateľných ukazovateľov by PHSR malo, keď je to možné, vyberať zo

zoznamu spoločných merateľných ukazovateľov na úrovni EÚ/SR, nemalo by sa mu však prispôsobovať. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHSR.

Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Výsledkové merateľné ukazovatele sú základným prvkom nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti po roku 2013. Kľúčovou úlohou je ich definovanie v rámci programovania, ich sledovanie v rámci monitorovania a ich vyhodnotenie v rámci hodnotenia dopadov. Môžu zohrávať významnú úlohu v procese výberu projektov, lebo práve ich prostredníctvom je možné posúdiť prínos projektov k dosahovaniu špecifického cieľa prioritnej osi.

Zdrojom monitorovacích ukazovateľov na úrovni opatrení aktivít sú Národná stratégia regionálneho rozvoj a SR – ukazovatele na úrovni NUTS 3, Národné ciele stratégie Európa 2020.

Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHSR. Obecny úrad bude postupovať podľa plánu monitorovania a hodnotenia PHSR obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015 – 2020. Úlohou koordinátora bude 1x ročne podať správu o plnení na OcZ, vrátane vyhodnotenia merateľných ukazovateľov.

Výstupom procesov budú monitorovacia správa a hodnotiaci správa vrátane záverov a odporúčaní na ďalšie obdobie, s ktorou budú oboznámení poslanci OcZ a verejnosť.

Monitorovacie a hodnotiace správy bude vyhotovovať odborný útvar OcÚ zodpovedný za rozvoj obce. Správy budú prerokované v riadiacich štruktúrach OcÚ a v komisiách OcZ.

Po schválení PHSR v OcZ môže byť podľa potreby vytvorený monitorovací výbor, ktorý bude zložený prioritne z členov riadiaceho tímu, ale prípadne aj iných identifikovaných vhodných osôb. V prípade vytvorenia sa monitorovací výbor bude stretávať raz ročne, najneskôr v druhom štvrtroku, v prípade potreby aj viackrát.

Monitorovanie vykonané príslušných oddelením alebo poverenou osobou, poskytne informácie o realizácii aktivít a projektov aj formou merateľných ukazovateľov. Monitorovanie bude slúžiť ako podklad pre hodnotenie PHSR.

Hodnotenie PHSR

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti.

Proces hodnotenia, z hľadiska jeho vykonávania, je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je proces hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na územie obce a bude podkladom pre aktualizáciu PHSR zohľadňujúc prebiehajúce zmeny. Hodnotenie PHSR sa bude realizovať uprostred obdobia realizácie a po jeho ukončení. V prípade potreby hodnotenie PHSR bude možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov obce.

Hodnotenie PHSR sa vykonáva na úrovni plnenia cieľov, to znamená, že sledujeme ukazovatele účinkov (dopadov). Toto hodnotenie bude realizované v roku 2021, po ukončení platnosti PHSR. Odporúčame realizovať hodnotenie aj v cca polovici obdobia platnosti PHSR (r. 2019), spojené so zisťovaním, či a ako sa zmenila spoločenská a ekonomická situácia a či je nevyhnutné alebo potrebné podľa nej urobiť revíziu obsahu PHSR.

Podklady do hodnotenia poskytnú koordinátorovi PHSR zodpovedné úseky alebo osoby za jednotlivé aktivity, podľa popisu v akčnom pláne PHSR. Tie aktivity, ktoré budú realizované v partnerstve, alebo priamo partnermi, budú garanti zo strany obce monitorovať – t.j. získavať od realizátora údaje o realizácii a výsledkoch.

Plán monitorovania a hodnotenia PHSR obce Mníšek nad Hnilcom na roky 2015-2020

Aktivita	Termín
Monitorovanie realizácie aktivít PHSR – každoročne	01. 03. – 30. 04. k 31. 12. predchádzajúceho roka
Hodnotenie počas obdobia realizácie aktivít PHSR – min 1x za 3 roky	rok 2019
Hodnotenie po ukončení realizácie aktivít PHSR	rok 2021
Mimoriadna aktualizácia a hodnotenie aktivít PHSR	podľa identifikovanej potreby

Zdroj: vlastné spracovanie

Priebežné hodnotenie - Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu.

Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ Mníšek nad Hnilcom a Obecného zastupiteľstva obce Mníšek nad Hnilcom pri riadení realizácie PHSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie - Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHSR obce Mníšek nad Hnilcom. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHSR, tzv. programové obdobie.

Systém merateľných ukazovateľov - Systém merateľných ukazovateľov predstavuje hlavný zdroj informácií, na ktorých by malo byť hodnotenie založené. Zároveň sú tieto ukazovatele predmetom špecifických hodnotení v rôznych fázach.

Práca s merateľnými ukazovateľmi zahŕňa tieto dva procesy: 1.) zaradenie nových merateľných ukazovateľov do analytickej práce Obecného úradu; 2.) naplnenie merateľných ukazovateľov hodnotami.

Zoznam merateľných ukazovateľov pre jednotlivé programy je navrhnutý v prílohe.

Časový harmonogram realizácie PHSR obce Mníšek nad Hnilcom

Podrobnejší harmonogram realizácie konkrétnych projektových zámerov (v súlade s kompetenciami obce Mníšek nad Hnilcom) bude súčasťou jednotlivých akčných plánov, resp. prípadného interného zásobníka projektových zámerov obce Mníšek nad Hnilcom.

Akčný plán pre obec Mníšek nad Hnilcom na roky 2015-2017

Akčný plán obsahuje zoznam aktivít, ktoré prispievajú k realizácii jednotlivých opatrení a cieľov. Aktivity sú zoradené podľa obdobia, v ktorom sa majú realizovať. Je potrebné každoročne pripraviť a zverejniť akčný plán na ďalšie tri roky, ktorý bude vstupom do plánovania rozpočtu a ďalších dokumentov a procesov obce a Obecného úradu. Akčný plán na ďalšie tri roky bude potrebné každoročne aktualizovať na základe monitorovania a odporúčania pracovných skupín.

Všetky procesy spojené s realizáciou akčného plánu sa prispôbia časovému harmonogramu ďalších rozhodovacích procesov prebiehajúcich v samospráve (príprava rozpočtu, príprava realizačných plánov komisií apod.). Zároveň je úlohou vedenia obce zainteresovať a motivovať pracovníkov obce, ako aj partnerov na plnení cieľov PHSR.

V rámci nožnej budúcej spolupráce s potenciálnymi partnermi na realizácii PHSR bude vhodné vyhotoviť „Dohodu o partnerstve a spolupráci“ so subjektmi, ktoré budú mať o tieto aktivity záujem.

Časť E – Finančná časť

Financovanie PHSR a akčného plánu bude viaczdrojové. Bude sa opierať o rozpočet obce, finančné zdroje partnerov, zdroje EÚ (EŠIF), súkromné a iné zdroje. Konkretizácia akčného plánu na trojročné obdobie v súlade s rozpočtom obce umožní v niektorých prípadoch naplánovať výšku a vhodné zdroje financií pre jednotlivé aktivity. Tie budú závisieť od zvoleného spôsobu realizácie príslušnej aktivity, od inštitúcie, ktorá bude realizátorom, od možnosti čerpania vonkajších zdrojov a od rozhodnutí OcZ. Finančná časť obsahuje informácie o možnostiach a zdrojoch finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít a to hlavne zo zdrojov Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Indikatívny finančný plán pre realizáciu PHSR nie je možné spracovať z dôvodu, že väčšina položiek nemá konkrétne finančné vyjadrenie a akékoľvek predikcie by boli veľkým rizikom pre naplnenie plánovaných indikátorov. V súčasnosti známe finančné alokácie na niektoré aktivity sú súčasťou Akčného plánu na n + 2 roky. Všetky známe financie sa budú dopĺňať do akčného plánu pri jeho aktualizáciách.

Operačné programy 2014 – 2020

Slovenská republika bude v programovom období 2014 – 2020 čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) prostredníctvom operačných programov v rámci cieľa **Investovanie do rastu a zamestnanosti** a v rámci cieľa **Európska územná spolupráca**.

Tab.: Operačné programy cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti

Operačný program	Riadiaci orgán	Pridelená alokácia v EUR
Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 266 776 537
Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110
Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
SPOLU:		15 329 374 992

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab.: Vybrané operačné programy cieľa Európska územná spolupráca

Operačný program	Orgán zodpovedný za implementáciu a monitoring
<i>Programy cezhraničnej spolupráce:</i>	
Slovenská republika – Maďarsko 2014 - 2020	MPRV SR
Poľsko – Slovenská republika 2014 - 2020	MPRV SR
ENI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina 2014 – 2020	MPRV SR
<i>Programy nadnárodnej spolupráce:</i>	
Central Europe 2014 (Stredná Európa 2014)	ÚV SR
Danube Transnational Programme 2014 - 2020	ÚV SR

(Dunajský nadnárodný program 2014 - 2020)	
<i>Programy medzinárodnej spolupráce:</i>	
INTERREG+	MH SR
ERASMUS+	Európska Komisia
Europe for citizens (Európa pre obyvateľov)	Európska Komisia
Creative Europe (Kreatívna Európa)	Európska Komisia
ESPN	MDVRR SR
INTERACT	MH SR
URBACT	MDVRR SR

Zdroj: vlastné spracovanie

V programovacom období 2014-2020 je kohézna politika EÚ podporujúca ekonomický rozvoj členských krajín vrátane Slovenskej republiky realizovaná cez nasledovných 5 fondov:

- Európsky fond pre regionálny rozvoj (*European Regional Development Fund – ERDF*);
- Európsky sociálny fond (*European Social Fund – ESF*);
- Kohézny fond (*Cohesion Fund – CF*);
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (*European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD*);
- Európsky fond pre námorné a rybné hospodárstvo (*European Maritime and Fisheries Fund – EMFF*).

Tab.: Prehľad možností financovania aktivít PHSR z Európskych štrukturálnych a investičných fondov

Názov OP	Prioritná os	fond	oprávnené verejné výdavky (zdroje z EÚ) v menej rozvinutých regiónoch v EUR	miera spolufinancovania pre menejrozvinuté regióny	Špecifický cieľ
Efektívna verejná správa	Prioritná os 1: Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna VS	ESF	226 149 508	85%	1.1 Skvalitnené systémy a optimalizované procesy VS
					1.2 Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov
					1.3 Transparentné a efektívne uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania a dôsledné uplatňovanie princípov 3E
Integrovaná infraštruktúra	Prioritná os 7: Informačná spoločnosť	EFRR	805 516 752	85%	7.1 Zvýšenie pokrytia širokopásmovým internetom / NGN
					7.2 Zvýšenie inovačnej kapacity najmä malých a stredných podnikateľov v digitálnej ekonomike
					7.3 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb pre podnikateľov
					7.4 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb pre občanov

					7.5 Zlepšovanie celkovej dostupnosti dát verejnej správy vo forme otvorených dát
					7.6 Zlepšenie digitálnych zručností a inklúzie znevýhodnených jednotlivcov do digitálneho trhu
					7.7 Umožnenie modernizácie a racionalizácie verejnej správy IKT prostriedkami
					7.8 Racionalizácia prevádzky informačných systémov pomocou eGovernment cloudu
					7.9 Zvýšenie kybernetickej bezpečnosti v spoločnosti
Integrovaný regionálny operačný program	1. Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch	EFRR	400 000 000	85%	1.2.1 Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy 1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb
	2. Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	EFRR	723 346 472	85%	2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku
					2.1.2 Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom integrácie primárnej zdravotnej starostlivosti.
					2.2.1 Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materských školách
					2.2.2 Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl
					2.2.3 Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní
	3. Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch	EFRR	195 860 548	85%	3.1 Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií.
	4. Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie	EFRR	189 754 888	85%	4.1 Zvýšenie energetickej efektívnosti bytových domov
					4.2.1 Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie
					4.3.1 Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmenu klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia
5. Miestny rozvoj vedený komunitou	EFRR	99 000 000	95%	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií	

					5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Kvalita životného prostredia	1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	KF	1 441 766 000	80%	1.1.1 Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov 1.2.1 Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ 1.2.2 Zvýšenie spoľahlivosti úpravy vody odoberanej z veľkokapacitných zdrojov povrchových vôd v záujme zvýšenia bezpečnosti dodávky pitnej vody verejnými vodovodmi 1.2.3 Vytvorenie východísk pre stanovenie opatrení smerujúcich k dosiahnutiu dobrého stavu podzemných a povrchových vôd 1.3.1 Zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity najmä v rámci sústavy Natura 2000 1.4.1 Zníženie znečisťovania ovzdušia a zlepšenie jeho kvality 1.4.2 Zabezpečenie sanácie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)
	2. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	KF	419 346 261	85%	2.1.1 Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy
	3. Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy	EFRR	260 901 369	85%	3.1.1 Zvýšenie úrovne pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy 3.1.2 Zvýšenie účinnosti preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení) 3.1.3 Zvýšenie efektívnosti manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy
	4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	EFRR	937 558 268	58,14%	4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR 4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov

					4.4.1 Zvyšovanie počtu miestnych plánov a opatrení súvisiacich s nízkouhlíkovou stratégiou pre všetky typy území
					4.5.1 Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple
Ľudské zdroje	1. Vzdelávanie	ESF	447 352 087	85%	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
					1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
					1.3.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce
					1.4.1 Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie
	2. Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí	ESF/IZM	122 175 259 / 72 175 259	85% / 100%	2.1.1 Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí (UoZ), ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu
	3. Zamestnanosť	ESF	779 424 737	85%	3.1.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby
					3.1.2 Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.
					3.2.1 Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien
					3.2.2 Znížiť horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na pracovnom trhu a v príprave na povolanie
					3.3.1 Zvýšiť kvalitu a kapacity verejných služieb zamestnanosti na zodpovedajúcu úroveň v nadväznosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce, nadnárodnú pracovnú mobilitu, a zvýšiť účasť partnerov a súkromných služieb zamestnanosti na riešení probl
	4. Sociálne začlenenie	ESF	268 025 163	85%	4.1.1 Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane na trhu práce
					4.1.2 Prevencia a eliminácia všetkých foriem diskriminácie
					4.2.1 Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť

					4.2.2 Vytvorí štandardné klinické postupy a štandardné postupy pre výkon prevencie a začleníť ich do celoštátneho systému zdravotnej starostlivosti
	5. Integrácia marginalizovaných rómskych komún	ESF	139 000 000	85%	5.1.1 Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komún, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie
					5.1.2 Zvýšiť finančnú gramotnosť, zamestnateľnosť a zamestnanosť marginalizovaných komún, predovšetkým Rómov
					5.1.3 Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvedy a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania
	6. Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komún	EFRR	243 662 462	85%	6.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania
					6.1.2 Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve
					6.1.3 Zlepšiť prístup ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre
					6.2.1 Zvýšiť mieru zamestnanosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou MRK
Program rozvoja vidieka	opatrenie 1 - Prenos znalostí a informačné akcie	EPFRV	14 330 000	100	podopatrenie 1.1 Podpora odborného vzdelávania a získavania zručností
					podopatrenie 1.2 Podpora demonštračných aktivít a informačné akcie
	opatrenie 4 - Investície do hmotného majetku	EPFRV	85 000 000	80, resp. 100	podopatrenie 4.3 - Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva
	opatrenie 5 - Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby zničeného prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení	EPFRV	70 000 000	100	podopatrenie 5.1 - Podpora investícií do preventívnych opatrení na zníženie následkov pravdepodobných prírodných pohrôm, nepriaznivých klimatických a katastrofických udalostí
	opatrenie 6 - Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania	EPFRV	85 910 000	55	podopatrenie 6.4 - Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
opatrenie 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach	EPFRV	119 500 000	100	podopatrenie 7.2 - Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie (obce do 1000	

				obyvateľov)
				podopatrenie 7.3 - Podpora infraštruktúry širokopásmového internetu vrátane jej budovania, zlepšenia a rozšírenia, podpora pasívnej infraštruktúry širokopásmového internetu a zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu a verejnému e-governmentu (obce do 500 obyvateľov)
				podopatrenie 7.4 - Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry (obce do 1000 obyvateľov)
				podopatrenie 7.5 - Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu (obce do 1000 obyvateľov)
opatrenie 8 - Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenie životaschopnosti lesov	EPFRV			podopatrenie 8.1 - Podpora na zalesňovanie/vytváranie zalesnených oblastí
				podopatrenie 8.2 - Podpora na vytváranie a udržiavanie agrolesníckych systémov
		podopatrenie 8.3 a 8.4 spolu 85 000 000	100	podopatrenie 8.3 - Podpora prevencie poškodzovania lesov lesnými požiarimi, prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami
		podopatrenie 8.3 a 8.4 spolu 85 000 000	100	podopatrenie 8.4 - Podpora prevencie poškodzovania lesov lesnými požiarimi, prírodnými pohromami, katastrofickými udalosťami a obnova poškodených lesov
		21 500 000	100	podopatrenie 8.5 Podpora investícií zlepšujúcich odolnosť a environmentálnu hodnotu lesných ekosystémov
		30 800 000	50	podopatrenie 8.6 - Podpora investícií do lesných technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh
opatrenie 9 - Zakladanie skupín a organizácií výrobcov v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
opatrenie 10 - Agroenvironmentálno-klimatické opatrenia	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
opatrenie 11 - Ekologické poľnohospodárstvo	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	

	opatrenie 12 - Platby týkajúce sa sústavy NATURA 2000	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 13 - Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými obmedzeniami	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 14 - Dobré životné podmienky zvierat	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 15 - Lesnícko- environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 16 - Spolupráca	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	podopatrenie 16.1 - Zriadenie a prevádzka operačných skupín EIP podopatrenie 16.2 - Podpora pilotných projektov a podpora vývoja nových postupov, procesov a technológií podopatrenie 16.3 - Spolupráca medzi strediskami prevádzkovateľov v organizovaní spoločných pracovných procesov pri spoločnom využívaní zariadení a prostriedkov pre rozvoj/marketing cestovného ruchu podopatrenie 16.4 - Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi účastníkmi dodávateľského reťazca pre vznik a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov a podpora propagačných činností v miestnom kontexte týkajúcich sa rozvoja krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov podopatrenie 16.8 - Vypracovanie LHP
	opatrenie 17 - Riadenie rizík	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 19 - LEADER	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	podopatrenie 19.1 - Prípravná podpora podopatrenie 19.2 - Podpora implementácie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou podopatrenie 19.3 - Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnych akčných skupín podopatrenie 19.4 - Chod miestnej akčnej skupiny a animácia
Výskum a inovácie	3. Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP	EFRR	376 415 000	66,57	investičná priorita 3.1 - Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpory zakladania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov

EFRR - Európsky fond regionálneho rozvoja; **EPFRV** - Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka; **ESF** - Európsky sociálny fond; **IZM** - Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých; **KF** - Kohézny fond

Záver

Počas prípravy PHSR obce Mníšek nad Hnilcom sa zbierali relevantné údaje, ktoré boli použité hlavne v rámci strategickej a programovej časti PHSR.

Spracovateľ Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom bola spoločnosť W-Ecopower, s.r.o. so sídlom v Prešove.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zahŕňa komplexný pohľad rizík, potenciálov ako aj zhodnotenie súčasného stavu. Tento program prešiel nezávislým spracovaním expertnej skupiny za pomoci vytvorených pracovných skupín z radov miestnej samosprávy, podnikateľského prostredia, nezávislých aktérov. PHSR prešlo verejným pripomienkovaním a zároveň verejným dotazníkovým prieskumom (anonymný), ktorý bol uverejnený a dostupný na stránke obce.

Priority spracovaného materiálu sú v súlade s programovými materiálmi Európskych štrukturálnych a investičných zdrojov na roky 2014 – 2020, ako aj návrhom smerovaní rozvoja regiónu NUTS III „RIUS“, ako aj s stratégiou Trvalo udržateľného rozvoja miest.

Tento dokument je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja a Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu.

Strategické plánovanie samosprávy sa realizovalo spoločným zapojením vytvorených pracovných skupín za odborného vedenia externého spracovateľa. Hlavným zámerom strategického plánovania je prispieť k ekonomickému, sociálnemu a hospodárskemu rozvoju obce smerom k jej obyvateľom a životnému prostrediu, v ktorom sa obec nachádza a tak sa efektívne pripravovať na čerpanie finančných prostriedkov z dostupných verejných zdrojov.